Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“ jegyével legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. 10468

Próba-babákat minden kivánt nagyságban, legujabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727 A. Bamharter's Nfg. PETER PEHAM próba-baba műterme, Wien, Goldschmidg. 10. *Képes árjegyzék ingyen és bérm.*

Testesség, Kövértestüség.

Hogy nyúlánkká legyünk a nélkül, hogy az egész-é junknek ártson, használjuk a Pilules Apollo-t, mely tengeri növények alapján van előállitva és párisi orvosok által jóváhagyva. E könnyen betartható gyógykezelés elhajtja a *túlságos embonpoint*-ot csalhatatlanul és biztosítja rövid idő alatt *kövértelüség* gyógyulását mind a ket nemnél. *Ez a litka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és flatalos alakját megakarja őrizni.* Egy üvegese ára utasitással együtt K 6.45 bérmentve, utánvéttel K 6.75. 10880

J. Ratié, Pharmacien, 5 Passage Verdeau, Paris (99).

Baktár Berlinben: B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.

Ausztria-Magyarországban: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utcza 12.

TÉLI FURDOKURA A SZT.-LUKÁCSF ÜRDŐBEN.

Természetes forró-meleg kénes források. Iszap fürdők, iszapborogatások, mindennemü thermális fürdők, hidroterapia, massage. Olcsó és gondos ellátás. Csuz, köszvény, ideg- bőrbajok és a téli fürdőkura felől kimerítő prospektust küld ingyen a 10875 *Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.*

Kováts Béla kocsigyártó Budapest, V., Lipót-körut 3. Ajánlja ujonnan berendezett modern hintó raktárát. Alapittatott 1886. Képes árjegyzék bérmentve

Vértes-féle Sósborszesz Minden házban szükséges. 10591

Mindenütt, minden gyógytárban kapható.

A házban és az uton nélkülözhetetlen szernek van elismerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Egyedüli valódi BALZSAM «Védangyal» gyógytárból THIERRY A. Pregrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Legjobb hatásu rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felbűfűgés, gyomorégés, székrekedés, sav képződés, tulteliség érzete, gyomorgörcs, étvágytalanság, katarrhus, gyuladás, gyengeségi állapot, felfuvódás stb., stb. Működik mint görcs- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntető, nyálkaoldó és tisztitó szer.

Postán legkevesebb szétküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.

Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 kettős üveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett zöld apácza védjegyre: «Ich dien.» Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsamgyártmányok viszonteladása törvényileg tiltva van. 10547

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőcse

fájdalomszüntető, puhitó, oldó, huzó, gyógyitó stb. Legkisebb postai szétküldés 2 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapesten: Török J., dr. Egger L. l. gyógyszertára; Lugoson Vértes. Közvetlen rendelések czimzendők: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az összeg előzetes beküldése esetén a szállitás egy nappal előbb történik, mint utánvéttel és az utánvétell pótdij is megtakaritható, így ajánlatosabb az összeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos czimet megadni.

KÖVÉRSÉG KORAI VÉNSÉG.

Használja minden hölgy és férfi csakis a Mandor soványitó-port és vértisztitót. Nem létezik az az elhizott, tulfejlődött alak, melyen csak hat hét lefolyása után ne volna eredmény látható, ezért kezes kedem. Ára egy doboz Mandor-pornak 2 korona 80 fillér, étkezési utasitás és orvosi bizonyitványok hozzá ingyen. Mandor Ideál arczkrém 1 tégely 1 korona, könyv ingyen hozzá. Utánvétellel bárhova titoktartás mellett portomentesen küldi 10889

Mme Mandl Ida, Budapest, Károly-körut 2/V. sz.

Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utcza 12. sz.

GERMANDRÉE

PORHANYOS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN

Franczia szabadalom. A szepség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arczbőrnek egészséges és üde szint ad.

1900 évi Párisi Világkiállitás: ARANYÉREM

MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősitőszer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer. 10652

Kitünő iz. Több mint 3500 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszertárakban félliteres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

Kocsi-gyártás. 10890

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló **Kocsi Árucsarnok-Szövetkezet,** *Budapest, VII., Kerepesi-út 72.* Ajánl mindennemü hintókocsit.

TUDJÁK MÁR T. HÖLGYEINK?

Ha nem, sziveskedjenek tudomásul venni, hogy az egyedül létező szépitőszer, mely 2—3-szori használat után biztosan hat, a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

Csodálatos az az eredmény, melyet a t. hölgyek vele elérnek. Néhány nap után eltávolit minden arcztisztátlanságot kiütést, pattanást, szeplőt, májfoltot, bőrkát (mitesszert), kisimitja a ránczokat, redőket és az arczbőrt puhává, üdévé, finommá varázsolja. Balassa gyógyszerész kezességet vállal, hogy ártalmas anyagot nem tartalmaz. — Vigyázzanak, hogy utánzatot ne vegyenek, hanem kizárólag olyat, melynek minden üregén a BALASSA név látható. Csak egyszer próbaként rendeljék meg tisztelt hölgyeink a

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

csodálatos hatásu szépitőszert, akkor tiszta, üde, fiatal arczuk lesz és szépségüket megtarthatják, ápolhatják, növelhetik. Egy üveg ára 2 kor. Ajánlatos még az Ugorka-szappan, kellemes illatu és nagyszerü hatásu toillett-szappan. Ára 1 K. Nagyon kedvelt a Balalassa-féle PUDER (hölgypor), mely háromféle szinben (fehér, krémszínü és rózsaszinü) kapható. Ára 2 kor., kis dobozban 1 kor 20 fill. Dicsérik még a hölgyek az Ugorka-crémet. (Ára 2 korona.) Készitő és fő szétküldési hely:

BALASSA KORNÉL gyógyszertára BUDAPEST-ERZSÉBETFALVA.

Postai szétküldés naponta. — Kapható azonban minden nagyobb gyógyszertárban.

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszertára, Király-utcza 12. és Audrássy-út 26. D. Egger V., Szabadság-tér. — Kerpel Vilmos gyógyszertára, V., Lipót-körut 28., tovább a következő drogueriákban: Detsinyi Frigyes, V., Marokkai-utcza 2. — Lux Mihály, IV., Muzeum-körut 7., Neruda Nándor, IV., Kossuth Lajos-u. 7., Molnár és Moser, IV., Koronaherczeg-utcza 11. stb. 10896

Párisi világkiállitás «Grand Prix» 1900.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hercz. udv.szállitó, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

csász. és kir. szabadalmazott mosóvizlovak számára. Egy üveg ára 2 kor. 80 fill.

40 év óta az udvari istállókban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és utó-erősitőül, inak merevségénél stb. az idomitásnál kiváló munkára képesiti a lovakat. 25

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjegygyel valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár: Török József gyógyszert., Budapest, Király-u. 12., Andrássy-út 26.

Somatose

HÚS-FEHÉRJE.

Legkimagaslóbb, étvágygerjesztő és izomedző erősitőszer. 10944

Kapható gyógyszertárakban és drogueriákban.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapesten, (IV. Egyetem-utcza 4.)

13. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 26.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre 24 korona, félévre 12 „ — Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 16 korona, félévre 8 „ — A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre 10 korona, félévre 5 „ — Külföldi előfizetőkhez a postalág meghatározott viteldij is csatolandó.

A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL.

Ismét megélénkült a budai királyi vár, mióta a királyt magyar fővárosába szólitották a válság megoldására oly nehezen kerülő bonyodalmai. S e napokban aggódó figyelemmel fordúl az egész ország a hatalmas méretű, fejedelmi pompával berendezett palota felé, a hol a király tanácskozik s fontolgatja azokat az előterjesztéseket, melyeket a politikusok tesznek neki. Kiváncsi szem nem hatolhat be oda, avatatlan fül nem hallhatja az ott történőket, — a be nem avatottak nagy tömege csak kívülről nézheti a palotát. A tavasz-elő szép napfényében, különösen a déli órákban, megsokasodik a pesti dunaparti korzó közönsége, — sokan tekintgetnek fel közülük eltünődve a várba, mely innen nézve mutatja a legszebb képet: arányai teljesen érvényesülnek, a részletekből is látni annyit, a mennyiből fogalmat nyerhet a néző az épület díszéről a nélkül, hogy a részletek gazdagsága zavarná az összbenyomást. Hatalmas kupolája, a rajta csillogó magyar koronával, merészen emelkedik a felhők felé, a szélesen elnyúló szárny-építményeket egységbe foglalva s a várkert fáival, bokraival, melyek nemsokára már zöldbe fognak borúlni, körülöleli a várhegy lejtőjét, derűsebb szineket elegyitve az egésznek fenséges komolyságába.

A király pedig ha rövid sétára indul a várkertben, vagy a kert födött, oszlopsoros folyosóin, ha kitekint lakosztálya valamelyik ablakán, első pillantása a Várhegy alatt, a Duna két

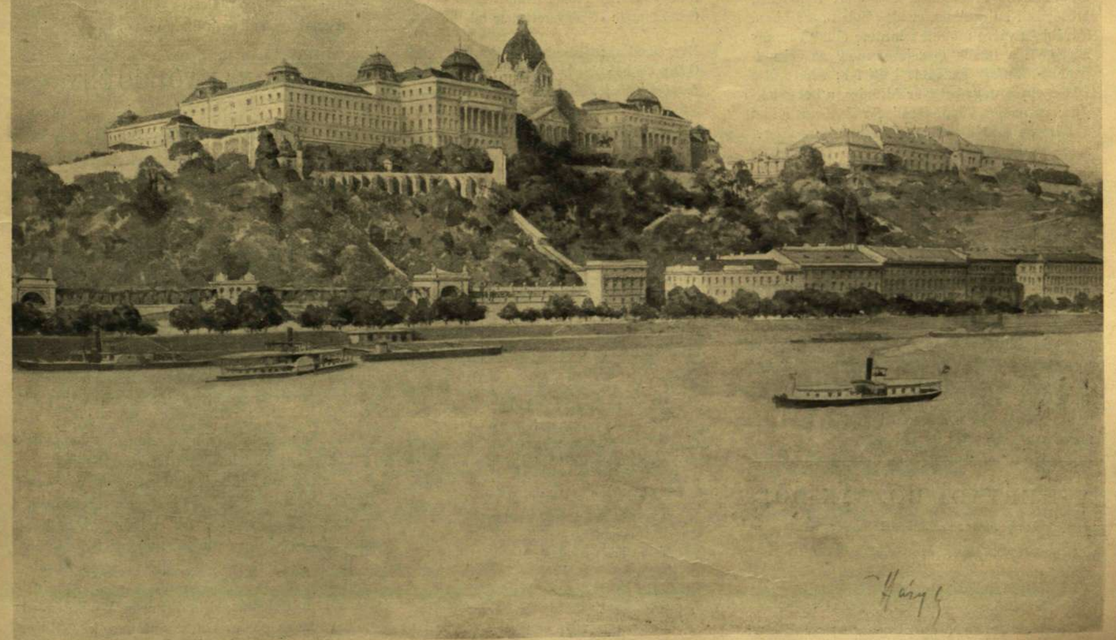

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA. — HÁRY GYULA RAJZA.

FEDETT FOLYOSÓ A BUDAI VÁRKERTBEN. *Weinwurm fényképe.*

partján elterülő hatalmas városra esik, a mely szinte szemeláttára nőtt meg szerény, disztelen kisvárosból azzá, a mi most. Mintegy jelképiesen megtestesülve láthatja itt a nemzetnek az ő alkotmányos uralkodása alatt elért fejlődését, erősödését kulturában, gazdaságban, számban. Tovább, a város mögött tekintete elhatol a nagy síkságra: a Rákos mezejére, mely az ősi magyar alkotmány emlékeit kelti fel; azon túl a ködbe vesző nagy magyar Alföldre, a hol a magyar nép zöme küzd, izzad, fárad, töri a földet a bőséges aratás reményében s a maga egyszerű eszközeivel és egyszerű, erős hitével dolgozik a hazáért.

Közvetlenül a királyi lakosztály alatt terül el a várkert tágas terrasza, nyáron, de különösen szép tavaszi és őszi napokon a közönség kedvelt sétálóhelye. Ha itt letekint a király, Savoyai Eugén herczeg ércszobra figyelmezteti arra a korszakot alkotó sikerre, melyet a nemzet uralkodójával együtt, vállvetve vívott ki: a másfélszázados török hódoltság lerázására, mely megadta lehetőségét annak, hogy az annyira meggyötört nemzet új erőre kapjon. S a látványok fölé, melyek a várpalotából nézve a szem elé tűnnek, a tavaszi, kiderült ég borúl fehér bárányfelhőivel, s a márcziusi napfény teszi szinessé a képet.

A ‹HERVADT RÓZSÁK›-BÓL.

Zmáj Jovánovics János költeményei.

I.

Térdre hullok; megyek, állok újra;
Megállítom, — ne járjon az óra!
Kétségb'esve futok, visszatérek,
Értelmetlen szavakat beszélek:
«Nem, nem halhat még meg!»

Hivom Istent: «Fiatal, ne kérje!»
A végzetet: «Bizik még remélve!»
Angyalt égben: «A szivedhez esdek!»
És a földet: «Nem való keblednek!»
S hogy szavamra sehol semmi válasz —
Önmagamat: «Gyógyszert nem találhatsz?»

Megyek, állok; térdre hullok újra,
Oda a kis bölcsőre borúlva...
A csöpp ébred, szótalanul néz rám,
Majd mindketten elfakadunk sirván...
S kétségb'esve kis lányomra nézek,
Ő hozzá is egyre így beszélek:
«Nem, nem halhat még meg!»

II.

Nem kell a gyógyszer, vizet se kér már;
Pedig — úgy látszik — valamit még vár!...
Unszolja nénje, kinálja anyja, —
Mosolyg az ajka.
Tavasz virágit ágyadra hintsem?
— Fejével int: nem!
Kis szenvedőm, hát mi kell?... Sohajtja:
«Legyen meg az Úr szent akaratja!»

III.

Mintha, mintha az idő tán
Örökkétig tartana?!
Üres a lét, vége nincsen
S kezdete se volt soha?!

Az öröklét?... Hát az is mi?
Talán más, mint puszta tér?!
Hisz egyetlen egy sohajtás
Talán bizony belefér?!

IV.

Hát bánat ez, mely egyszerre
Rád ront minden erejével:
Megrészegít, elkábit, — és
Reményeid tépi széjjel?!

Rád rohan, hogy eltiporjon,
Rád zudúl, hogy összetörjön;
Megölel, hogy meg is fojtson,
Megcsókol, hogy meg is öljön?!

Szived addig gyógyítgatja,
Míg elcsitít mindörökre?!
— Ez a bánat nem is bánat,
Mert ügyetlen s mivel gyönge!

Az a bánat, mely fölemel
Karjaiba véve — téged;
Mely mindennap új sebet üt,
— De beköti, mikor éget!

Szeretettel őriz; ott van
Minden perczben oldalodnál,
Meg is mérgez — Istenem! — de
Fölébreszt, ha haldokolnál.

Ha elalszol, suttog egyre:
«Én rabocskám, aludjál csak!
Pihenj csöndben az ölemben.
Én — bánatod, — én vigyázlak!

Legelőször ő szól hozzád
Hasadtával hajnalfénynek,
— Visítva, mint szürke sólyom:
«Jó reggelt!... Élsz?... Én is élek!»

Kikelettől kikeletig;
Őszig, késő ősztől kezdve
Napról-napra, mintha nőne,
Erősbülne perczről-perczre!

Ha elcsüggedsz, egyre dorgál;
Ha elestél, ő emel fel:
Nem engedi, hogy elbukjál,
Megvárja, míg föllélegzel.

Ha szivedet megfagyasztja,
Fölengeszti rálehelve;
Ha meg könnyed kifacsarta,
Dalra unszol, késztet egyre.

Most tetteti: mélyen alszik,
Mintha többé nem vón' bánat
S mikor már-már elfeledted
Gúnykaczaja száll utánad.

Balsorsoddal józanít ki
Mikor már-már őrültté tett,
S mosolyogva így vigasztal:
«Mind a sirig leszek véled!»

A szerb eredetiből fordította: *Szászy István.*

CSOKONAI VŐLEGÉNY.

Elbeszélés. (Vége.)

Irta **Pekár Gyula.**

V.

Február lett Anno 1798-ban. Egy napon Vajda uram ravasz hunyorítással szólította félre a a látogatóba jövő Bédinét.

— No komámasszony, azt hiszem, sikerült a dolog! Végre valahára elfordítottuk a leányunkat az élhetetlen poétától. És tudja-e hogyan? Én még a feleségem sodrófájánál is jobb methodust találtam ki; nézze, ma fogtam el a Csokonai uram tizenötödik epistoláját!

Fábián Juliánna megdöbbent. Hisz magának és a muzsának szerette volna ő tudni a poétáját, de ez a galádság még is fellázította.

— Hogy tehetett ilyet, komámuram? — szólt s mohón kapott a levelek után.

— Ehol vannak ni! — kaczagott az öreg Vajda, — nekem úgy se kellenek. Canis tota mater, kössön görcsöt a lelkén Antipater, curiosus egy stílusa van az amicének!

Bédiné egy sarokba huzódott s remegve pillantott a drága irásokba. Egy perczre mindenről megfeledkezett, mintha csak neki szóltak volna azok az édes vallomások: «Szép kegyesem ... egész utazásomban mindég a kezembe tartom egyetlen leveledet ... éjjel is

szivem mellett hálatom, — háromezer betü van abba a kevés irásba, én pedig minden betűt ezer csókkal terítettem be, gondolod-e, mennyi volt az a csók? Pedig még a tisztáját is sorra csókolom, mert ott is járt az a grácziai kéz, melyet én bálványolok!!»

De tovább nem olvashatta: Lilla lépett be. Rég nem látta őt, hisz úgyszólván egész télen Duna-Almáson tartották. Szebb és szelesebb volt, mint valaha.

— Lilla te, — szólt Bédiné, — megragadva a kezét, hol a Csokonai gyűrűje?

A leány vigan kaczagott:

— Ehol ni, van helyette másik, szebb! Rubintos, brillántos.

— Hát nem szereted már Vitéz uramat?

— Már hogy szeretném, mikor hirét se hallom? Hisz sose ir!

Fábián Julianna remegve szorongatta a leveleket a sálja alatt.

— És ha mégis irt volna?

Lilla vállat vont.

— Hát az is mindegy volna már nekem! Eh, elég verset irt ő már hozzám, sok is volt!

Bédiné a fejét csóválta. Nem érdemli meg ez a leány az ő poétáját s annak a poézisét!

— Meg aztán, — folytatta Lilla, — hallom, hogy milyen haszontalan ember. Uramatyám mondta, hogy korhely, részeges!

— Hazugság az, leányom!

Vajda Julis trillázva futott ki:

— Jövő hétre megjön Lévai Pista!

VI.

Márcziusra végre megtért Komáromba csurgói professzor úr Csokonai. És mint a kő, meredten állott boldogsága ledűlt boltozatán.

Ott történt a Bédiék nappalijában, a hol először látta meg őt; kettejükön kívül csak Fábián Juliánna volt odabent. Nézte a költő az elhidegült leányt, látta, mint csillogtatja újján a rubintos, brilliántos új gyűrűt s hallotta közönyös bucsúszavát:

— Nem is bánom, nem is tehetek róla.

— Lillám, — tört ki Vitéz Mihály, — térj magadhoz, én vagyok itt, kinek esküvést tettél, igaz vőlegényed! Hát a te szived van rá nyomtatva a bankóczédulára, hogy alkuba bocsátod szerelmedet? Felesége lássz a Lévai uram erszényének?

— Feddhet kegyelmed, — szólt a leány, — de hallottam én is elég szépet kegyelmed felől.

— Mit, angyalom?

— Hát azt, hogy milyen korhely, részeges!

AZ ŐRSÉG FELVÁLTÁSA.

A költő méltatlankodva lépett hátra.

— Lillám, a te szép szádból e csunya rágalom! Istenem, még rajtam marad a jövendőre! Angyalom, hallgass meg...

De a leány kifutott a szobából. Pedig mennyi mindent akart volna még mondani a szegény szerelmes! Azt, hogy hiszen irt ő neki annyi hű levelet.

— Asszonynéném, — könyörgött megragadva a Bédiné kezét, — látnom kell őt még egyszer! Az Istenre kérem, birja rá, hogy ma estére kijöjjön a Vajdáék kertjébe egy utolsó csókra, a mi lóczánkhoz!

VII.

Lévai István uram jött meg aznap délután, és Bédiné alig tudott hozzáférkőzni Lillához. A leány a szemébe nevetett:

— Dehogy is megyek! Nézze csak, mennyi sok szép prezentet kaptam!

Hát visszautasította még ezt az utolsó grácziát is! Fábián Juliánna töprengve ment ki a tornáczra. Mit tegyen? Hogyan segítsen Csokonain? Az egyik széken ott hevert a Lilla sálja. Eszébe jutott valami; a szive dobbant meg belé. Megtegye? Szegény poéta!... Óvatosan körülnézett, aztán vette a sált és hirtelen elsietett.

... Gyötrelmek közepette várta a költő az estét. Sötét volt már nagyon, mikor betaszitotta a kert hátsó kis kapujának az ajtaját. Támolyogva sietett előre: hátha mindez csak gonosz álom, hátha még mindent megmenthet? Odabentrül, a ház felől, zeneszó hallatszott, a vőlegényt ünnepelték. Ölelő karjai közül hogy fog Lilla kiszökhetni? Megigérte... Igen, ott volt, látta már a fák közt a világos alakot, igen, a Lilla sálja volt az! Futott lelkendezve... A nőalak már messziről intett neki és pedig olyas valamit, hogy: hamar, csak egy pillanatja van. Ott termett előtte; kétségbe esett szenvedélylyel ölelte át s szivét, lelkét tette bele abba a búcsucsókba.

— Lillám, én irtam neked! — szólt, — szeretlek mondhatatlanúl... És meglepetve, örömujjongva tette hozzá: — Hisz érzem, te is szeretsz!

A nőalak ott vergődött karjai közt. Végre feljajdult:

— Ki ez? — szólt a költő riadtan, — hisz ez nem a Lilla hangja!...

— Nem, — suttogta Bédiné, — én vagyok! Bocsássa meg nekem, Mihály, ezt a jámbor csalást. Lilla nem jött el s én mégis a t akartam, hogy maga az ő csókjával bucsuzzék. Nem sikerült! Most hát, — tette hozzá s zokogva rogyott a lóczára, — csak az marad hátra számomra, hogy ismét Lilla helyett én sirassam meg Csokonai Vitéz Mihályt...

VIII.

Zaj támadt; Csokonainak csak annyi ideje volt, hogy átalugorjék a kert falán. Bezárkózott szegényes szobácskájába s megirta búcsúlevelét. Tollából ömlött a fájdalom: «Visszatérek ismét abba a komor életbe, melyből az én Rózám halála után csak te vehettél ki. Üres lesz az én szobám te tőled, de szivemben örökké jelen leszel! Légy oly boldog, hogy én soha eszedbe ne jussak... ah, elvesztett kedves Lillám, Isten hozzád!»

Aztán körülnézett a csupasz kamarában: nem volt neki sok podgyásza. Magyar poéta volt, vette a botját s két forinttal a zsebében kiindult az alvó Komáromból.

A városon kívül ballagott már, mikor egyszerre megállt és visszafordult. Ott a távolban, mintha a Lilláék házafedelére sütött volna a hold. Mulatnak most ott... Hej, barátom Csokonai, — gondolta keserűen — pünkösdi királyság a poéták vőlegénysége! «Nem is arra születtél te, hogy a szerelem édességeivel éljél, hanem hogy az után csak áhitozzál, reszkessél, őrizzed, de hozzá ne nyuljál és magadban emész-

A FELVÁLTOTT ŐRSÉG ELVONULÁSA.

A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL. — Pobuda fényképei.

tődjél el, mint a csipkebokor...» De vajjon gondol-e, ha csak egy perczre is, rá az a leány? Eh, tört ki busan, s fájdalma ihletett szóval kezdett lüktetni ajkain, — mit gyötörsz te

Földiekkel játszó
Égi tünemény,
Istenségnek látszó
Csalfa, vak remény?

Elindult s a hogy az éji csöndben tovább mendegélt, minden ringó léptére dallamos új sorok születtek, minden sóhajára új rímek ölelkeztek. Mikor aztán az út végső fordulójához ért, még egyszer megállt. A hold akkor bukott le a nagytemplom mögött, Komárom sötét lett. Élete napja éjre dűlt, eh, bucsúzni kellett. Befejezte a költeményt:

Bájoló lágy trillák,
Tarka képzetek,
Kedv, remények, Lillák,
Isten véletek!

A MÁTYÁS-KÚT.

A budai várpalota nemsokára teljes diszében fog ragyogni. Belső fölszerelésével már elkészültek s nagyobbára fölállították azokat az ornamentális szoborműveket is, melyek azt fogják hirdetni, hogy a palota olyan földön épült, melynek már vannak nagyobb alkotásokra képes művészei. Ezek közt a szoborművek közt kiváló helyet foglal el a *Mátyás-kút*, melyet kiváló szobrászunk, *Strobl* Alajos tervezett és mintázott. A kút sziklatömböt ábrázol, melyből tiszta vizű forrás buzog elő. A forrás fölött Mátyás király áll vadászöltözetben, lábainál elejtett szarvas hever, körülötte kiséretének tagjai, kik épen most térnek meg valamely vadászatról hatalmas vérebeikkel s a forrás vizénél akarják oltani szomjukat. De van a csoportozatnak még egy érdekes alakja: a Vörösmarty költeményéből jól ismert szép Ilonka, a ki véletlenül a forrás közelébe került s látható megdöbbenéssel tekint a vadász-csoportra, kezével pedig óva takarja hozzá simúló szelid őzikéjét. Strobl szoborműve érdekes csoportosításban tünteti elénk a költői helyzetet, s alakjai hű megtestesülései a Vörösmarty által megénekelt szép mondának.

MÁTYÁS KIRÁLY KÚTJA A BUDAI KIRÁLYI VÁRPALOTA UDVARÁN. — Strobl Alajos szoborműve

A FOLYÓ PARTJÁN.

A tavasz ébredése oly szép a folyó partján! A természetbarát már jó előre ki-kisétál meleg szobájából, lesni, várni ezt az ébredést. Eleinte alva találja még a folyót, viznek nyoma sincs, havas jégpánczél borítja, melynek tükörén egy-egy parti fűzről letört száraz ágat, vagy oda tévedt ballangó-kórót kerget, hajtogat a csípős szél.

A szél azonban lassanként enyhébb lesz s addig simogatja a jégtükröt, míg egyszer csak megreped itt is, ott is. A repedékekből kéklő viz csillan fel. Mintha a folyó fölébredt s szemeit felnyitotta volna! Fel is ébredt valóban. Vége az álomnak, a dermedtségnek. Mind jobban megrepedezik a jég, aztán darabokra szakadozva, gyorsan siet lefelé, valamerre. Csakhamar megjelennek a régi barátok is: a vadruczák, szárcsák, s hangos örömzajjal csapódnak bele a hűs hullámokba. Majd a parti avar is életre kél, s itt-ott apró kék, meg sárga virág üti fel a fejét. A parti füzek barkázni kezdenek, virágzásnak indulnak s odacsalogatják a nemrég kiszabadúlt méheket is, melyeknek örvendező zúgása összeolvad az ágak suhogásával, a siető habok halk locsogásával.

A part melléke is zöldül mindenfelé s ráhajtják a faluból a ludakat, melyek buzgón hozzálátnak a zsenge új fű csipegetéséhez, majd egy kis sétauszkálást csapnak a vizen, azután pedig csomóba ülve lustálkodnak a parton. De még sem egészen: hol egyik, hol a másik gágog egy sort, mintha beszélgetnének, tán arról a lóról, a mit amoda a gyerekek a vízbe hajtottak itatni.

DON JOSÉ ECHEGARAY ÜNNEPLÉSE.

Madridban a legutóbbi napokban valóságos nemzeti ünneplésben részesítették a modern spanyol drámairás nagymesterét, a nálunk is oly gyorsan feltünt s oly hamar népszerűségre emelkedett *Echegarayt* abból az alkalomból, hogy az ezidei Nobel-díjat közte s a provencei Mistral közt osztották meg. Mistral a maga díját, mint mondják, a dalaiban annyiszor megénekelt kedves szülőföldje, a Provence és ennek tájszólása dicsőítésére szánta; e czélból pompás palotát építtet Arles-ben a város által tulajdonába bocsátott omladványokból s ebben fogja elhelyezni a provence-i nép ethnográfiájára vonatkozó gyűjteményét, egy valóságos kis múzeumot.

A mi Echegarayt illeti, benne a svéd akadémia kétségkívül a modern spanyol szellem újjászületését s a nyugati kultura eszmevilágában való diadalmas térfoglalását kiváncta kitüntetéssel elismerni s ebben az értelemben a «Nagy Galeotto» szerzőjének irodalmi dicsősége visszaháramlik a spanyol nemzetre is, mely Echegarayban nemcsak egyik legjelesebb költőjét, de egyik kiváló politikusát is tiszteli.

E hó 19-ikét, Echegaray legismertebb műve, a «Nagy Galeotto» első előadása napját választotta a nagy fiát megtisztelni kívánó spanyol nép az ünneplés napjául. A mondott napon a költő a senatus ülestermében, a király elnöklete alatt tartott ünnepélyes gyűlésen fogadta a svéd követ kezeiből a neki itélt díjat. Este pedig megnyiltak a madridi «Teatro Español» kapui a szegényebb néposztálynak, hogy ingyen láthassa a «Galeotto»-t legjelesebb interpretálók személyesítésében.

De még a következő napok is az ünneplésnek voltak szentelve. Vasárnap óriási hódoló küldöttség vonult fel a költő lakása előtt, hétfőn pedig a madridi Athenaeum egyesitette a tudomány és művészet legelső előkelőségeit ünnepi diszülésre.

Az összes lapok ünnepi kiadásokat rendeztek, a vidéki szinházak díszelőadásokat tartottak s már-már komolyan fölvetették azt az eszmét is, hogy az összes állami távirókhivatalok felhivassanak az Echegaraynak szóló üdvözlő sürgönyök díjtalan továbbitására.

Igaz, hogy disszonáns hangok is vegyültek az általános ünneplésbe. Az Echegaray babérait régóta irigylő politikai és irodalmi ellentábor vak dühe és agitációja odáig ment, hogy akadt hang, mely a Nobel-díjat odaitélő bizottság döntését is befolyásolni akarta volna Echegaray hátrányára. A salamancai egyetem rektora állott e tábor élén, mely ki nem fogyott Echegaray érdemeinek kisebbítéséből és sajtója útján mindenütt azt hiresztelte, hogy az «öreg» Echegaray lejárta már magát. Ezek azonban nem sokat érhettek el; Echegaray miattok bátran pihenhetett babérain, annál inkább, mert még csak kevés ideje annak, hogy legutóbbi szinművével, melynek czime: «Mire képes a csúszás-mászás» újólag elragadta a közönséget s kicsavarta a fegyvert azok kezéből, kik ezt a szinházi estét is az agg szerző ellen irányuló botrányos tüntetésre szerették volna kihasználni.

Echegaray mint volt liberális miniszter, a ki Amadé király alatt kétszer viselt tárczát, számüzetéséből való hazatérése után kezdett csak foglalkozni a drámairással. Egy kis verses darabbal kezdte, melyet ismeretlenül nyújtott be, s melyet öt-hat verses dráma követett legendai tárgyakkal. Ezek alapitották meg hirnevét, melyet aztán az ünnepeltetésig fokozott a «Szent-e, vagy őrült?», a «Halál az ajkon», a «Nagy Galeotto», a «Vig élet, bús halál», a «Rosz fajta», a «Marianna» sikere. Nem kevesebb, mint 65—70 darabot irt eddig.

Húsz éven át viselte senkitől el nem vitatva a spanyol drámairás koronáját. Igaz, hogy nem mindig tövisek nélkül. Egyetlen darabja sem nyert teljes kegyelmet a kritika előtt. Szemére hányják, hogy roszúl ismeri az emberi szivet. Invenciója néha elvont, a mi oly embernél, a ki mint Echegaray, mathematikai tudományokkal foglalkozott legtöbbet, könnyen megmagyarázható; csak természetes, hogy Echegarayt, a ki az exact tudományok terén kifejtett működéseért előkelő akadémiai kitüntetésekben részesült, egész gondolkodási iránya a szigorú módszereség felé vonja. De olyan embert, a kit meggyőződéseinek őszintesége vitt a politikai pályára, a kinek hetven éves életében annyi alkalma nyilt az emberi lélek megismerésére, a ki mint aktiv államférfi, oly közelről látta a történelmet intéző erők belső rugóit, lehetetlen komolyan az élet- vagy emberismeret hiányának szemrehányásával illetni. Csakhogy az ő emberei nem egészen olyanok, mint a mieink, bennük igazi spanyol vér lüktet, a költő fajának legtitkosabb vágyait, legbensőbb világát testesiti meg. Innen óriási népszerűsége hazájában.

Ez a népszerűség, mely megszerezte számára a nagyközönség lelkesedését, eléggé megedzette Echegarayt arra is, hogy egy-egy darabja bukását könnyen vegye. Egyik darabja első előadásán például a második felvonás végén ismerősei s barátai elhalmozták gratulácziókkal. Ő azonban, mint tapasztalt szinházi ember, csak enynyit mondott: «Várjuk be a harmadik felvonást. Olyan vagyok, mint az az ember, a ki a fedélről leveti magát. Várjuk meg, míg leestem.» S igaza volt. A harmadik felvonást kegyetlenül kifütyölték. Kifütyölték úgy, a hogy ma már csak Madridban s legfeljebb még a nápolyi szinházban tudnak fütyölni.

Echegaray fő alakjai rendesen jók és erényeik és a végzet, a véletlen, a környezet hatása alatt jutnak bonyodalmas helyzetekbe, a melyeket aztán a költő rendkívüli hatásossággal tud kiaknázni. Nála a klasszikus görög dráma végzetszerűségét bizonyos tudományos végzetszerűség helyettesíti. A romanticizmus korszakára visszamutató alkotásait erős drámai összeütközések, bonyodalmas helyzetek, hatásos jelenetezés és Schilleri hévre emelkedő dikczió jellemzik. Verses darabjai még a gyiklesős, selyemharisnyás udvaronczok pézsmaillatos légkörében mozognak, de modern drámái már Sardou vagy Ibsen nagy társadalmi problemáit érintik, sőt utóbbinak «Kisértetek» czimű drámáját egyik művében példaként is vette.

A magyar közönség csak részben ismeri Echegarayt. Nálunk eddig előadásra került művei: «Őrült-e vagy szent?», a «Nagy Galeotto» stb., még nem is a legjobbak. Egész sereg más darabját kellene még szinpadainkon látni, hogy teljes nagyságában meg tudjuk becsülni. Ezek közül a «Vig élet, hős halál» czimű Echegaray egész életbölcseségének és világnézletének mintegy kivonata, drámai múzsájának talán legihletettebb terméke. Ez a világnézlet persze komor és keserű; a dolgoknak az az állandóan tragikus szinben való látása, melyet vigasztalan pesszimizmusa erőltet rá a nagy iróra, természetesen a hatás némi keresettségében is megnyilvánul. Lélegzetvisszafojtva követjük őt fantáziája sötét útjain, melyeken a borzadály, a megdöbbenés, a szorongó érzések egész vihara közt ragad magával.

Pedig ez a lelkünket megrázó nagy virtuóza a szinpadi hatásoknak a madridi Ateneo irodalmi körben, melynek régóta központja és dicsősége, egyike a legnyájasabb társalgóknak, kinek szemcsiptetője alól egy pár fényesen villogó szem tapad a beszélőre. Előzékeny, lekötelező modorú, mindenről tájékozott, mindig kész megnyitni adomái és élményei gazdag tárházát, csupán mérnöki és mathematikai tudományára büszke s talán arra a ha-

FOLYÓ PARTJÁN. — Balogh Rezső fényképe.

A JAPÁN CSÁSZÁR ÉS CSALÁDJA

sonlóságára, melyet spanyolosan hordott szakálla irodalmi nagy elődjével, Calderonnal mutat. *V.*

EGY JAPÁN ÁLLAMFÉRFI A JAPÁN CSÁSZÁRRÓL.

Suyematsu volt belügyminisztere Japánnak s jelenleg a japán felsőház tagja, egy angol folyóirat hasábjain személyes tapasztalatai alapján érdekes dolgokat mond el a japán császár magánéletéről. Először is helyreigazítja a «mikádó» czímet, melylyel a külföldön oly gyakran szokták jelezni a japán császári méltóságot. Ez helytelen. A császári felség Japánban szokásos helyes czíme a «*Tenno Heika*». *Tenno* — japánul császár, «*heika*» pedig annyi mint: felség. Az állami iratokban azonban az uralkodó czíme «Krotei», a mi a japán nyelvben szintén császárt jelent. Személyes neve a jelenlegi fejedelemnek: *Mucsuhito*, mert a családnevek Japánban aránylag csak újabb keletűek.

Ferencz József királyunk koronázásával egy időben, 1867 február 13-án lépett a trónra a jelenlegi császár, 16 éves korában. Akkor dőlt meg a kettős kormányzat régi rendszere s kezdődött a *Mejdzsi*-korszak, vagyis a felvilágosult kormányzat időszaka. Innen «*Mejdzsi*»-nek hívják ez uralkodási korszak minden évét, például IV. Mejdzsi, a jelenlegi császár uralkodásának negyedik éve.

Mucsuhito császár atyja lemondott trónjáról s nagy belső viszályok közt hagyta hátra az országot, úgy hogy az új császár trónralépte előtt közvetlenül véres harczokat vívtak, Kiotóban, a császári palota körül a golyók fütyöltek a levegőben. A császárt még zsenge korában egy udvari nemes családjához adták ki azzal az utasítással, hogy szigoruan neveljék, a mint az régi hagyomány a császári családban. Trónrajutásakor különösen két jeles tanácsadója és államférfia állt oldala mellett: Szandzsio herczeg és Ivakura herczeg, utóbbi 33 évvel ezelőtt Európában s Amerikában is mint követ hosszasabban tartózkodott. Ezek neveltek belőle alkotmányos fejedelmet, a ki a nyugati eszmék iránt nagy fogékonyságot tanusít, s bár maga a sintoizmus vallásának híve, a lelkiismereti szabadságot tiszteletben tartja. Szandzsio herczeg ezelőtt 16 évvel, Ivakura még nyolcz évvel előbb halt meg.

A jelenlegi japán császár teljes tudatában van alkotmányos kötelességeinek. Személyes rokon- vagy ellenszenvét sohasem követi akkor, mikor egyik vagy másik minisztere kinevezéséről van szó. Tanuja ennek az idősb Seigóhoz való viszonya, a ki mint államférfi és katona nagy szolgálatokat tett a császári uralom helyreállításánál, később azonban mint a szaczuma-forradalom egyik vezére halt meg. Ez a lépése lehetett téves, de Saigo loyalis meggyőződésében senki sem kétkedett. Bizonyos azonban az, hogy a császár elég nagylelkű volt s nem rótta föl neki ezt a politikai fordulatát. Megbocsátott neki ép úgy, mint több más politikai ellenfelének az alkotmány kihirdetésekor s pár évre rá Saigo fiainak a grófi czímet adta, atyja érdemei elismeréséül.

Magánkedvtelései közt első helyen említendő a lovak iránti szeretete. A császár egyike birodalma legjobb lovasainak. Évekkel ezelőtt legkedvesebb mulatsága volt lovaglásokat rendezni a császári kertekben, melyekre rendszerint nagy társaságot hivott meg. Közvetve ezzel fel akarta kelteni a lótenyésztés iránti érdeklődést is, a mely eddigelé meglehetős kezdetleges lábon áll Japánban. Nevezetesebb lóverseny csak egy van, Negierben, Jokohama külvárosában, melyen idegenek is vesznek részt s a császár is megjelenik olykor.

A vadászatban nem talál örömet, e helyett üres idejében inkább költeményeket ir. És pedig bámulatos gyorsan produkál, napjában négyetőtöt, bár tudnunk kell, hogy a japán versek többnyire rövid nehány sorból állanak. Szakértők kitűnőnek mondják ezeket a verseket, melyek különben nem kerülnek nyilvánosságra, csak szűkebb körök mulattatására vannak szánva. *Suyematsu* idéz egyet emlékezetéből, mely így hangzik:

Inisije no
Funni miru tabimi
Omos Kona
Onoga osamuru
Kuni va ikonito?

Értelme pedig ez:

Valahányszor felütöm
A régi könyveket,
Csak egyet kutatok,
Mi a sorsa a népnek, melyet kormányzok.

Mint a hogy a vadászat nem érdekli, a katonai ügyekkel sem annyira személyes kedvtelésből foglalkozik a császár, mint inkább kötelességből. Neki személyesen nincsenek hóditási vágyai; a háborúskodásnak nem barátja, inkább a béke embere. De azért nagyon komolyan veszi főhaduri (Daigensui) tisztét. Neki köszönhető a japán hadsereg újjászervezése. A hadgyakorlatokon mindig jelen van, napokig ül lóháton s érdeklődéssel kiséri a csapatok mozdulatait. Még ha zápor esik is, foglalkozásában nem hagyja zavartatni magát. Ebben ősei példáját követi, a kik a régi időkben személyesen álltak a sereg élére, vagy egy vérbeli herczeg, sőt maga a császárné vezénylete alá helyezték a csapatokat. Ez a szokás aztán századokon át feledésbe ment, mikor a császár elvesztette kormányzati hatalmát s a sogún katonai kormányzata kerekedett felül, a mely a császárt a katonai ügyekből teljesen kizárta.

Nem szabad említés nélkül hagynunk a jelenlegi császárnak kiváló műbaráti hajlamát sem. Mindenféle művészeti kiállítást bőkezűen támogat és szorgalmasan látogat s a császári ház egyes tagjai ilyenkor meg vannak bizva egyes tárgyak megvásárlásával, nem annyira gyűjteményeik szaporítása, mint inkább a művásárló közönség áldozatkészségének serkentése végett.

Nappal már kora reggeltől késő délutánig a császár dolgozó-szobájában ül s az államügyeket intézi, melyeknek minden részletével apróra ismerős. Megtörténik, hogy egy-egy újonnan kinevezett minisztert nagy zavarba hoznak a császárnak a napirenden levő ügyben való jártasságát eláruló kérdései. Soha sem ir alá semmit, mielőtt végig nem olvasta. Kitünő emlékezőtehetségénél fogva sokszor előfordúl, hogy ilyen kérdést intéz a miniszteréhez: «Mi ez? Nincs ez ellentétben ezzel meg ezzel a régibb határozattal?» Az ujságokat a császár gondosan olvassa, többet is közülök, úgy hogy alig eshetik meg, hogy valamely esemény elkerülje figyelmét. De azért a sajtóban megjelent alaptalan rágalmak sem rendítik meg egykönnyen bizalmát embereihez. Tájékozottsága úgy a világeseményekről, mint a birodalmában történtekről meglepő, egyetlen ambiciója, hogy a művelt nyugat példáiból levonja a hasznos következtetéseket népe javára.

A csereszynevirág és a chrysanthemum: ez Japánnak két nemzeti virága, a melyeknek tiszteletére a mostani császár két ünnepet rendelt a Homo és Skasoha császári kertekben, és pedig tavaszszal és őszszel: a *Kvon-vo-kvai*-t (csereszynevirág-tárlat) és *Kvan-kiku-kvai*-t (chrysanthemum-tárlat). Mindkettőt ezeren és ezeren látogatják; megjelen ezeken az összejöveteleken a császár, a császárné, az udvar és a diplomácziai testület. Ilyenkor van a legnagyobb idegen-forgalom is, mert ez az alkalom arra, hogy előkelő külföldiek bemutattassanak az udvarnál.

A jótékonyság és kulturális munka során is buzgó működést fejt ki a japáni császár. Ő a legfelsőbb patronusa a Vörös-kereszt-egyletnek, a császári kertekben pedig rövid pár év alatt hét magán-múzeumot létesített saját tervei szerint, a derék japán katonák emlékezetére. Ezekben őrzik a japán-khinai háborúban és a pekingi expedicióban szerzett győzelmi trofeumokat, a haváért életöket áldozó tisztek arczképgyűjteményét s a golyók által meglyukgatott ezredzászlókat, megannyi dicsőséges tanuját a japán hősiességnek. A múzeumok nincsenek nyitva a nagyközönség előtt, de tisztviselők, katonák, tanulók engedély mellett látogathatják.

A KÖZKÓRHÁZAK.

Szomorú statisztikai adatokkal jelent meg egy könyv, a «Budapesti közkórházak évkönyve». Már maga a kórház is szomorú hely, a közkórház pedig sokkal inkább az, mert itt leginkább vagyontalan betegeket kezelnek, itt a betegek 95 százaléka földhöz ragadt szegény ember, kinek eddigi nyomorúságához hozzájárult még egy: a betegség. Nagy szerencse ezen ezrekre, hogy a pesti oldalon levő kórházak (Szent Rókusz-, Szent István-, Szent László-, Szent Gellért-, Régi és Új dologkórház) igazgatója *Müller* Kálmán, ki nem végzi csak ridegen igazgatói teendőit, hanem állandóan arra törekedik, hogy minél tűrhetőbbé, elviselhetőbbé tegye a betegnek a kórházban való tartózkodást. Rendkívüli fáradhatatlan munkássága, a mit kifejt, kivált a tüdőbetegek érdekében. A Szent István-kórházban a tüdőbetegek részére sátrak vannak felállítva, melyek alatt a beteg nappal szabad levegőn végezheti kúráját. A más betegségben szenvedők száma meg sem közelíti a tüdőbetegekét, mert egy év alatt nem kevesebb, mint 1235 férfit és 974 nőt ápoltak, kik ezen betegségben sinylődtek.

A sebészeti osztályon igen sok volt a mentők által beszállított oly sebesült, kiket a villamos vasuti kocsi gázolt el.

A Rókus-kórház némileg barátságtalan külsejével teljesen ellentétben áll tiszta belseje, a világosszöldre festett folyosók, a betegszobákban a hófehér ágyak és bútorok. Régi épület lévén, nincsenek benne az egyes osztályok teljesen elkülönítve, nem úgy, mint a Szent István kórházban, mely pavillon-rendszerben épült s hol minden osztálynak külön épülete van. Hasonlóképen van a Szent László-kórház is építve, melyben kizárólag ragályos betegeket ápolnak. A Szent Gellért kórházba csak járvány idején vesznek fel ily betegeket. Ezen kórházakba és a két

dologkórházba felvettek a lefolyt évben összesen 39,594 beteget, ezek közül gyógyultan bocsáttatott el 22,751.

A hazai betegeken kívül igen sok külföldi beteget kezeltek, képviselve van Európa minden állama. Vannak azonban ál-betegek is, a kik Magyarország összes közkórházait bejárják és valamilyen betegséget tettetve, hogy kényelmesen élhessenek, felvétetik magukat. Itt tartják az ilyet egy-két hétig, de mikor látják, hogy semmi baja, útnak eresztik és azután megy máshova szerencsét próbálni.

Az élelem teljesen kifogástalan ezen kórházakban. A beteg reggelire marhahúslevest, kávét, tejet, vagy csokoládét kap. Délben marhahús-, vagy paradicsomlevest, sültet (beafstek, borjúsült, vagy csirkesült) és tésztát s egy kevés bort. Este marhahúsleves főzelékkel, vagy borjúsülttel. Ez a rendes élelem, de természetesen a nagyobb betegek, vagy a kiknél az orvos jónak látja, mást kapnak. Az élelmezést a gondnokság intézi, de apáczák főznek. A dologkórháznak is a Rókuszban főznek és kis kocsikon szállítják oda a már kész ebédet, vacsorát. Az újabban épült Szent István-kórházban a konyha modernül van berendezve, itt gőzzel főznek.

A betegek gyógyítását 26 fő- és 62 alorvos végzi. Ezek közül az összes alorvosok a kórházban, a betegek közelében laknak s minden osztályon egy állandóan készen áll a betegek rendelkezésére. A közkórházakban éjjel-nappal van betegfelvétel, különösen szombat és vasárnap éjjel csendül meg gyakran a mentőkocsi csengője, hozván vagy egy ittas állapotban szerencsétlenül jártat, vagy egy verekedésben megszúrtat.

Délelőttönként kezdődik a sápadt, beesett arczú bejáró betegek vándorlása. Ilyenkor van a fenjáró betegek ingyen kezelése. Egy-egy napon körülbelől ezer betegnek nyújtanak segélyt s a szegényeknek ingyen gyógyszert is.

Ha végig lapozzuk e jelentést, meggyőződünk róla, hogy a szóban forgó közkórházak berendezése, kezelése valóban mintaszerű s hogy az orvosi kar, élén dr. Müller Kálmán igazgatóval, rendkívüli buzgósággal működik a szegény betegek érdekében. *Somogyi Lajos.*

GUSZTÁV ADOLF SVÉD ÉS NORVÉG KIRÁLYI HERCZEG HÁZASSÁGA.

A rendes fejedelmi házasságoknál jóval nagyobb fontosságot tulajdonítanak a politikai körök azon eljegyzésének, melyet *Gusztáv Adolf* királyi herczeg, a svéd és norvég trónörökös legidősb fia, az angol uralkodó család egyik fiatal hölgytagjával, *Margaret* connaughti herczegnővel kötött. A lapok azt irták, hogy e frigy mögött politika is lappang: a svédek és norvégek bizonyos rejtett törekvéseket vettek észre az oroszok részéről arra, hogy a Skandináv félsziget éjszaki részeit hatalmukba kerítsék s ez ellen keresnek oltalmat Angliánál. Akár így van a dolog, akár nem, az eljegyzés hire megelégedést keltett mindkét fél hazájában, a skandinávok örülnek az Angliával való összeköttetésnek s az angolok is szivesen látják, hogy egyik herczegnőjük valaha az éjszaki kettős állam trónjain fog ülni.

Gusztáv Adolf herczeg II. Oszkár svéd és norvég királynak legidősebb unokája s Oszkár Gusztáv Adolf trónörökösnek fia Viktória badeni herczegnővel kötött házasságából. 1882 november 11-ikén született s katonai nevelést nyert. Hadnagyi rangot visel a gárdában s a trónörökös nevét viselő huszárezredben, valamint a norvég gárdában is. Fiatal kora mellett is komoly törekvési, férfias természet jellemzi s míveltsége is megfelel fontos hivatásának, hogy egykor méltón tölthesse be őseinek egy század óta birt trónját.

Menyasszonya, *Margaret* herczegnő vele egykorú; szintén 1882-ben született s legidősebb gyermeke Artur connaughti herczegnek, VII. Edvárd király öccsének, kinek neje Lujza Margit porosz herczegnő. A vőlegény és menyasszony közeli rokonok, mert Gusztáv Adolf herczeg anyja Frigyes német császár hugának a leánya, Margaret herczegnő pedig ugyancsak Frigyes császár nejének unokahuga. A fiatal menyasszony igen kedvelt tagja a londoni udvari körök, mint igazi angol hölgy, kitünően lovagol és kerékpároz, de a zenében és festésben is igen ügyesnek mondják.

GUSZTÁV ADOLF SVÉD ÉS NORVÉG KIRÁLYI HERCZEG ÉS JEGYESE MARGARET CONNAUGHTI HERCZEGNŐ.

KÉZJÓSLÁS ÉS TUDOMÁNY.

A czigányasszonyok s egyéb jósnők ősrégi tudományát, mely már a régi Babylonban is virágzott, az újabbkori tudomány száműzte a komoly számba vehető dolgok közül, holott egykor, a középkorban több egyetem orvosi fakultásán rendes tanszéke volt. A boncztan tanítása és gyakorlása ellenben tilos volt. Most fordítva áll a dolog.

Újabb időben azonban a tudomány kezd vizsgálódásai körébe fölvenni oly tényeket is, melyek a kézjóslás gyakorlói előtt rég ismeretesek voltak. Ezeket persze a maga módja szerint magyarázza, mindennemű jóslást kizár s nem a jövőre von következtetést a kéz alakjából, hanem a meglevő állapotra. Ismeretes Bertillon Alfonz eljárása, mely szerint minden ember mérték-arányai könnyen kiszámíthatók. Ez a módszer, a «bertillonage», ma már nagy szolgálatokat tesz a rendőrségnek. Már a régi khinaiak is tudták, hogy minden ember ujjavégének, különösen a hüvelykujjának lenyomatai másfélék s ezért hiteles aláirás vagy pecsét helyett használták a hüvelykujjat. Nem egy esetben vezetett már egy-egy gyilkos nyomára véres ujjának lenyomata a tett szinhelyén. Még ha levágjuk is az ujj végéről a bőrt, a helyébe növő új bőrön ugyanazok a vonalak s ugyanolyan helyzetben lesznek meg.

Szóval a kézből csakugyan lehetséges valamit következtetni tulajdonosára nézve. Ha összehasonlítjuk a földmunkás kezét pl. a művészével, az utóbbi lehet nagyobb is, de finomabbak az ujjak hegyei s a szerint formálódtak a körmök, míg a munkás ujja-hegye vastagabb s körme is szélesebb. A legfinomabb tárgyakat nagy, de ügyes kezű emberek csinálják, viszont lehet kicsi kéz, a mely egyébre se való, mint az ásó kezelésére s egyéb ily durva munkára.

A régebbi kézjóslók nagyobb sulyt vetettek a kéz vonalaira, mint a körmökre, a maiak azonban a körmöt is nagy figyelemben részesítik s következtetést vonnak le belőlük az emberek testi alkatára, jellemére s hajlamaira. S valami alapja van ennek. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a köröm növése a legszorosabb kapcsolatban van az egész test táplálkozási állapotával; ezt megállapította a tudomány is s mivel a köröm nagyon lassan nő, jó darabig megőrzi a táplálkozás váltakozásának nyomait. Hiányos táplálkozás mellett pl. az újjakból eltűnik a zsir, tehát vékonyabbak és keskenyebbek lesznek, különösen az ujj utolsó íze lesz kisebb. Így tehát a köröm meggörbül s karom-szerű alakot kap. Az ilyen görbe körömből az orvos meglehetős biztonsággal következtethet bizonyos belső betegségekre. Vannak emberek, a kik zsugoriságból nem esznek eleget; s a karom-alakú körmöt a zsugoriság s a kapzsiság jelének szokták tartani.

A szivbajoknak gyakran szoktak bizonyos bénulások s ennek következményei lenni s ettől keletkezik az ujjak végső ízének megvastagodása; nemcsak az ujj puha része vastagszik meg, hanem a csont is, elmeszesedő csonthártyagyulladás következtében. Ezért a köröm is domború és szélesebb lesz. Ha az orvos látja, hogy valakinek ilyenek az ujjai, mindjárt tudja, hogy szivbajos az illető. Ha valakinek az ujja már születésétől fogva ilyen, akkor a szivbaja is veleszületett.

Egy dr. Feer nevű bázeli tudós azt a megfigyelést tette, hogy különösen skárlát és kanyaró után a körmökön oly változás áll be, a mely még sokáig jele marad az átszenvedett betegségnek. Négy-öt hónappal a betegség beállása után ugyanis, mikor a beteg bőrének lehámlása már nagyobbrészt megtörtént, egy keresztbe menő bevágás-szerű vonal támad. A köröm növésével együtt ez a vonal is mind előbbre jut s mivel a hüvelykujj körme hat, — a többi ujjaké öt hónap alatt nő a tövétől a vegéig, — ez az úgynevezett skárlátvonal körülbelül fél évig marad meg, mint a betegség emléke. Legerősebb a hüvelykujjon, úgy hogy a felnőtt ember maga is észreveszi magán, gyönge körmű gyermekeknél gyöngébb, sőt néha el is marad. Képzelhetni tehát, mekkora hatást tesz arra, a ki nem tudja ezt, ha a jósnő csak ránéz a körmére s mindjárt megmondja, hogy ugyebár skárlátban szenvedett ezelőtt öt hónappal?

Sok embernek rosz szokása, hogy rágja a körmét. Bertillon megvizsgálta ebből a szempontból a franczia iskolákat s azt találta, hogy a gyermekek nagyobb része rágja a körmét — és pedig ép a legroszabb diákok. Bertillon azt állítja, hogy a körömrágás ezeknél nem rosz szokás, hanem idegbajnak, még pedig többnyire öröklött idegbajnak jele, melynek ellenszere a jó táplálkozás, szabad levegőn való tartózkodás s a szellemi túlterhelés kerülése.

EGYVELEG.

* **Teljes épségben talált fáraó-sír.** Egyiptomban a királysirok legtöbbjét kirabolták a századok folyamán. *Davis* angol archeologusnak azonban legujabban sikerült Thébában egy teljesen érintetlen fáraó-sirt felfedezni, melynek ajtaján még a fáraók pecsétje is rajta volt. A hatalmas sirboltban aranynyal bevont mumia-szekrényeket, gyönyörű művű alabástrom vázákat, szinektől és aranytól ragyogó székeket s egy teljesen ép kocsit találtak csodás módon sértetlenül maradt bőrbehuzással. Találtak azonkívül hatalmas boros és olajos korsókat, aranynyal bevont gipszfejeket, egy arany halotti maszkot fekete musselin-fátyolba takargatva, hét pár szandált, különféle szekrényeket, arany- és ezüstszobrocskákat, pálmafából készült utazó-ládát, két jó karban levő parókát s számos teljesen ép apróbb házi butort és eszközt. A mumiaszekrényekben a feliratok szerint *Yua* herczeg és *Thua* herczegnő mumiái vannak, kik III. Amon-Hotep fáraó feleségének voltak a szülői. A rendkívüli becsű lelet a tizennyolczadik dinasztia korából (1545—1550. Kr. e.) származik.

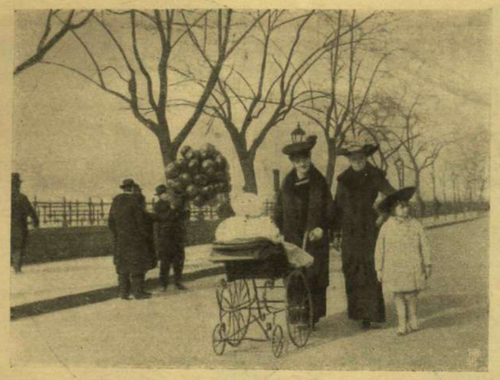

A DUNAPARTI KORZÓN.

JÁTSZÓ GYERMEKEK EGY SÉTATÉREN.

VIRSLI-ÁRULÓ.

VIRÁGÁRÚS ASSZONY.

FA-NYESÉS.

DÉLI KÉP A KOSSUTH LAJOS-UTCZÁBÓL.

A TAVASZ A FŐVÁROSBAN.

* **Kubelikről, a híres hegedűművészről** azt irja egy külföldi lap, hogy jobbkezét 240 ezer korona erejéig biztosította azon esetre, ha azt valamely baleset folytán többé nem használhatná. A biztosításért évenként hatezer koronát fizet.

* **Khinában láncz hidakat** már ezelőtt két ezer évvel építettek.

* **Argentinában** minden férfi, ki 25 éves koráig meg nem nősült, havonként 30 koronát tartozik a kincstárnak fizetni. Ha 35 éves koráig agglegény maradt, a birságot 60 koronára emelik, melyet tizenöt éven át fizetnie kell. Ötven éves korától fogva aztán a birság évről-évre kevesebb lesz, míg a nyolczvan éves korban végkép megszünik.

* **Tokióban** hatszáz mesemondó van. A japán mesemondó egy kis asztal előtt az utczán ül s miközben 8—10 ember körülötte gyülekezett, azonnal megkezdi előadásait, melyeknek tárgyát leginkább népregék képezik.

* **A selyemtenyésztés** Szerbiában oly rohamosan emelkedik, hogy a mult 1904-dik évben már 156 ezer kilogramm gubó került eladásra. A szerb kormány a tenyésztéshez szükséges petéket ingyen osztogatja.

* **London lakosai** hivatalos statisztikai adatok szerint egyfogatú bérkocsikra évenként 120 millió koronát adnak ki, mely összegből 36 millió a borravalóra esik.

* **Gyémántlopás.** A legszigoruabb ellenőrzés mellett is, a délafrikai gyémántbánya társulatok, lopások következtében, évenként átlag nyolcz millió korona értékű gyémántot vesztenek.

* **A greenwichi csillagvizsgáló-torony** kupolájának nagyobb része papirosból készült, sulya pedig 40 ezer kilogramm.

ELLEN KEY.

ELLEN KEY.

A sokat emlegetett svéd irónő, *Ellen Key* egyik magyar tisztelője látogatására Budapestre érkezik és márczius 27-ikén este nyilvános előadást tart, mely iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul, különösen a nők részéről. Ez érdeklődést megmagyarázza az, hogy Ellen Keynek hazánkban is sok az olvasója, egyelőre ugyan csak a németül vagy más nyugat-európai nyelven tudók közül, mert még egyetlen műve sem jelent meg magyarul.

Ellen Key ereiben skót, svéd és német vér folyik, rajongással szereti svéd hazáját. Előkelő nemes család sarja, 1849-ben született. Apja irodalmilag képzett, eszmékben gazdag földbirtokos, később országgyűlési képviselő volt, majd — szegény ember, ki Helsingborgban mint postamester fejezte be életét. Anyja Posse grófnő, ki leánya egyéni hajlamainak kora gyermekségétől kezdve elvből tért engedett. Szülei ritka boldog házasságban éltek s otthon, falun, nevelték leányukat német és franczia nevelőnő segítségével. Ellen Key ma is teljes szívből szereti a falusi életet, a magányt, a szabad természetet és boldog, hogy már nem kell állandóan nagy városban laknia. 1903-ban befejezte életének ama szakaszát, a melyben foglalkozása Stockholmhoz kötötte és azóta Smalandban él bátyja birtokán, egészen szive szerint, gyermekekkel megáldott, szerető családi körben. Nagyon szereti a testi mozgást, az egyszerű életmódot, a melynek köszöni, hogy eredetileg gyönge szervezete edzett és egészséges. Gyermekkora óta szenvedélyesen szeret olvasni, de éjjel soha sem dolgozott.

Boldog gyermekkora volt. Öt testvére közül ő volt a legidősebb. Már zsenge korában nemcsak önképzéssel, hanem mások tanításával is foglalkozott. Saját eszméje szerint könyveiből a paraszt gyermekek számára kölcsönkönyvtárt szervezett és ezt maga is kezelte. Tizenhét éves korában szemeláttára vizbe fult két unokanővére, kik látogatóban voltak náluk. Ez a szerencsétlenség mély nyomokat hagyott a fiatal leány kedélyvilágában. Tizenkilencz éves volt, mikor szüleivel Stockholmba költözött s ott kezdetben leginkább a politikai ügyek és viszonyok érdekelték.

Néhány év mulva erős pénzügyi válság rázkódtatta meg Svédországot, mely sokakéval a a Key-család vagyonát is elnyelte. A fiatal, gondtalan leány egyszerre szemben találta magát az élet legnehezebb gondjával, a megélhetés, a mindennapi kenyér gondjával. Ekkor, 24 éves korában kezdett irogatni: folyóiratokban jelentek meg első czikkei. Harmincz éves korában tanitónő lett és néhány év mulva egy a munkásnők oktatására szolgáló intézetben vállalt állást, melyet húsz éven át töltött be. Szeretett tanítani, mert a tanítás egyéniségének megfelelő foglalkozás volt; tanitványai rajongtak érte és határtalan bizalommal viseltettek iránta. Egyszerű, emberies érzülete eltalálta a velök való bánás módját. S abban az intézetben nemcsak történelmet tanitott, de nagyarányu szociális munkásságot is fejtett ki: Megalapitotta többek közt a «Tizenkettő» társaságát, mely a munkásnők szivbeli és értelmi képzését tűzte ki feladatául. A munkásnőkkel való érintkezésben keresetlen, minden elbizakodottságtól ment, de viszont nem is sértően leereszkedő.

Ellen Key lényének alapvonása a félénkség. Ezért a hozzá közelállók csodálkoznak azon, hogy hogyan mer nyilvánosság előtt beszélni. Pedig kitünő előadó. Természetes, keresetlen, tárgya rendszerint lelkesiti, nekimelegszik beszéd közben, még akkor is, ha nem anyanyelvén szól. Sokat utazott: ismeri Német-, Franczia- és Angolország szellemi központjait, élvezte ott és Svájczban, Skócziában, Ausztriában a természet szépségeit. Olaszországba elzarándokol, a mikor csak teheti, — és most a mi hazánkkal szeretne megismerkedni, hogy szerethesse szive szerint.

Főbb művei a következő hat kötet: «Essayk», «Emberek» (ebben az angol költőpár Browning Róbert és felesége, Barett Erzsébet művészien szép életrajzát irta meg), «A kevesen és a sokan», «A gyermek száza da» (ez csak németül is tiz kiadást ért eddig), «A roszúl használt női munkaerő («Missbrauchte Frauenkraft») és «A szerelemről és a házasságról».

Magas erkölcsi szempont és lelkének állandó törekvése az igazság, a tiszta szinigazság megismerésére, — egyéniségének jellemző vonásai. A milyen éles szeme van az élet realitásainak megismerésére, olyan rendületlen és megingathatatlan a hite a lélek evolutiójában, a világ fejlődésében. Ellen Keyt a legragyogóbb, önmagát és másokat boldogitó optimizmus jellemzi. Az aprólékosságig gondos megfigyelése kiterjed az élet összes vonatkozásaira; viszont elmélkedéseinek gondolatmenete minden kicsinyes felett elsuhanó, a sokféleségből a lényeget kihámozni tudó, önmaga és mások iránti igazságra, tisztaságra, hűségre ösztönző; és végső lényegében nem egyéb, mint gazdag szive Isten minden teremtménye iránt érzett meleg szeretetének kifolyása. Szabad gondolkodása nem gátolja a megszilárdult hagyományok rejtett értékének felismerésében; radikális okoskodása mellett valóban konzervativ tekintettel és kiméletlettel van a lélek finom rezgésére, a kedély hullámzásaira.

Ellen Keynél erélyesebben soha senki sem követelte a nő felszabaditását szükségtelen, semmi biztonságot nem nyujtó, csak a képmutatást szolgáló bilincsekből, de viszont senki sem hirdeti nála nagyobb nyomatékkal a női nem kötöttségét; a miért ő az emberiség két nemének ú. n. egyenjogusitását helytelennek tartja. Meleg szeretettel, lelkesedéssel utal minden alkalommal az anyaságra, mint a nő természet szerint való legmagasabb hivatására. Ezért van, hogy Ellen Keyért nemcsak a nők lelkesednek, hanem sok a hive a férfiak közt is. Ő nem azok közül való, kik minden áron rombolnak, hanem azok közül, a kik csak ott akarnak építeni, a hol a régi épület korhadt, csak ott akarnak gyógyitani, a hol valami beteg.

Igen világosan felismeri a szociálizmus egyoldalúságát és veszélyeit; de meg van róla győződve, hogy épen veszélyes volta megtanitja az emberiséget ezeknek elhárítása módjaira. A szociálizmus pl. szerinte csak egy fejlődési forma, melyen kénytelen általlesni az emberiség, hogy egyre magasabb eszményekig emelkedhessék. Szerinte lehet reményünk, hogy az ember idővel a jót, a szépet belső szükségből fogja cselekedni. Hogy oda fejlődhessék az emberiség, szükséges a gyermeknevelés átalakitása. Gondolatokban gazdag könyve: «A gyermek száza da» érdekesen mond el napnál világosabb igazságokat: «Eltévesztettük szem elől a nevelés czélját; nevelésünk most pusztán külső szoktatás, iskoláinkban mindenfélét tanitunk, de nem szoktatjuk a növendéket gondolkodásra, nem fejlesztjük egyéniségét. Igaz, hogy az iskola daczára mégis fejlődik a gyermek, de mennyi idő- és erőpazar lással! Szabad embereket nevelni, a család feladata.»

Teljesen egyéni az álláspontja a nőkérdéssel szemben. Azt kivánja, hogy a nő szabad, munkára nevelt, az ember minden jogával biró legyen; de viszont azt óhajtja, hogy a nő csak női természetének megfelelő foglalkozást válasszon. Ne akarjon férfi lenni, mert csak az képvisel új értéket, a mit mint nő tenni képes. Tanitás, nevelés, ápolás, minden ügyes kezet, vagy alkalmazkodó, simulékony lelket igénylő munka megilleti. Minden más munka, a mely lelke javát, női sajátosságát használatlanúl hagyja vagy

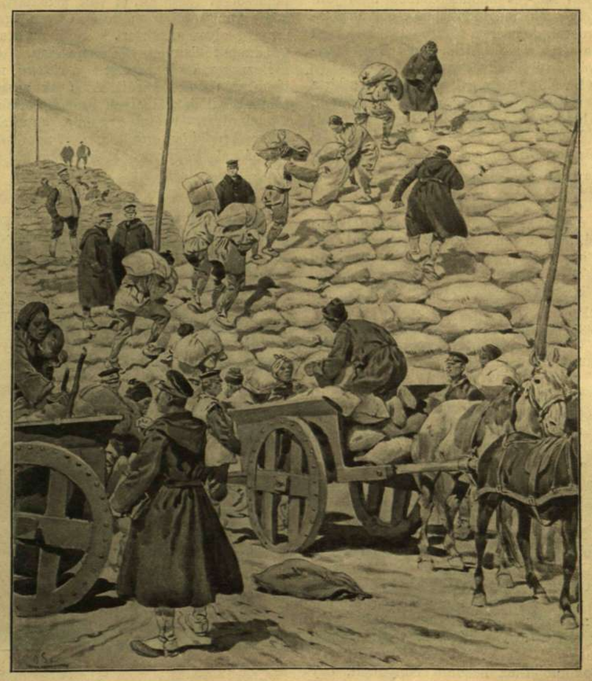

JAPÁN ÉLELMISZER-RAKTÁR JONTAJNÁL MANDZSURIÁBAN.

JAPÁN KATONÁK IMÁJA AZ ELESETTEK SIRJAINÁL.

elsenyveszti: tévesen, roszúl használt női munkaerő. A nő u. n. felszabadításának végczélja azonban ne legyen az egyik nemnek kicsinyes önczélja, mely az egész, az emberiség ellen, az élet gazdagodása, fokozása ellen irányul. S Ellen Key ezt hatásosabban és erősebben hangoztatta, mint előtte bárki más.

Ellen Key most új munkán dolgozik, melyben a jövő vallásával s ethikájával foglalkozik. Sokan megmosolyogják álmait, pedig mindannyianyian gondolunk a jövővel, melynek előkészítői, munkásai s így tehát részei vagyunk. Szivleljük meg, hogy soha senki nagyot nem vitt véghez, ki még nagyobbat nem akart! *r. a.*

TAVASZKEZDET A FŐVÁROSBAN.

Budapest ház- és palotatengerébe nem jönnek el a fecskék, még kevésbbé a gólyák a tavaszt hirdetni, de azért a főváros lakóinak sem csupán a naptár adja hirül, hogy ime, közeledik a várva-várt, kedves tavasz.

Első a hiradók közt a gallyazó ember, a kit a főváros kertésze bízott meg, hogy az utczákon, tereken levő fákat szépen körül nyirja, kicsinosítsa. Mert hiába, a fának sem lehet itt amúgy össze-vissza, maga szabadjára bocsájtgatni ki az ágait, mint valahol a félreeső erdőkben. Rendet, csint kell követni; s erre való a gallyazó ember, a ki a túlságosan szabadságra törekvő ágakat lenyesegeti, visszametszegeti létrájáról, majd aztán leszállva, olyan szakértelemmel szemléli végig művét, mint mikor a közeli «fodrász-terem» mestere rendbe szedte a kezére bízott makacskodó hajfürtöket.

A gallyazóval egyidőben megjelenik a külvárosi virágárus asszony is. Leginkább sváb menyecske és főkép kék ibolyát árul, a mi nem a szabadban termett még, hanem holmi kis kezdetleges üvegházban, valahol a Városmajor környékén. S van is kelete virágainak; mert az utczák sétáló közönsége szemlátomást szaporodik. Különösen feltünik ez a szép Kossuth Lajos utczán, mely valóságos korzóvá fejlődött, a hol még a szebb téli napokban is csak úgy hullámzik a közönség. Hát még a mint a tavasz kezd mutatkozni! Ekkor már nem csak a számuk szaporodik meg, hanem élénkebbek, vidámabbak lesznek a sétálók, a kiknek soraiban itt-ott már tavaszias ruhák is kezdenek feltünedezni.

A mint a tavasz legkorábbi hirnökeit észreveszi a vándor virslis, neki is rögtön felpezsdül a vére s eddigi utczasarkát elhagyva, kifelé igyekszik a Városligetbe, vagy legalább valami nagyobb tér környékére. Ott állitja fel kisded lokomobilhoz hasonló konyháját, egy rúdra felakasztja a czégjét hirdető irást is, s reményteljes szivvel hozzálát virslijei főzéséhez, meg az «óriás kifli» kinálgatásához.

És nem hiába. Mert megjelenik a vidám gyermekserg; a téli hosszas bennlét után örvendezve futkároznak, játszszák a «kinn a bárány benn a farkas»-t, végre pedig a virsli és óriás kiflik iránt érdeklődnek.

De mégsem ők a legjobb fogyasztók. Mert sok köztük a válogatós uri gyerek, a kik egyebet, jobbat is kaphatnak otthon. Hanem megjelennek a gyermekkocsit tologató dadák is, ezek nyomán pedig gyalog- és lovas vitézek, nem különben a heverőben levő különféle fővárosi alakok, a kik teljes mértékben tudják a virslit is, az óriás kiflit is méltányolni.

Az ősz óta nem látott apró léggömbök is előkerülnek. Ezek a fővárosi gyerekek sárkányai. Néha elszabadúl egy-egy s százával bámulják a sétálgató felnőttek is, a mint lassan tovalebeg a magasságban.

Talán egyik-másik nézőnek eszébe is jut: lám, a falun hosszú farkú papiros sárkányok, lármás bibiczek, gyors fecskék, gólyák hirdetik fenn a magasban a tavaszt, mig a főváros fölött terjengő füstös levegőnek csak egy-egy kollódium gömböcske jut!

MAGYAR BOLT KOPENHÁGÁBAN.

Soká nem tudtam megérteni, hogyan jutott egy dán embernek eszébe, hogy hazájában magyar czikkek meghonosításával foglalkozzék.

Mindig gyanus előttem, ha külföldi ember azt hangoztatja, hogy rokonszenvez a lovagias magyar nemzettel. De ilyesmit a jó, becsületes kopenhágai Ritzau Erik nem is mondott. Dehogy rokonszenvből jött ő Budapestre. Ő — úgymond — Amerikában megtanulta az üzleti fifikát és azt találta, hogy a kereskedő csak speczialitással boldogulhat. Miután pedig a magyar árúczikkeket, a tokaji bort, a kalotaszegi varrottast, a Zsolnai-majolikát, melyet ő véletlenül egyik kiállításon látott, Dániában senki sem ismeri, — ő azokból csinálja speczialitásait és ezzel próbál szerencsét.

Azonkívül azt hallotta, hogy a magyar kormány érdeklődik az export iránt, sőt van egy intézménye, vagy vállalata, mely szubvenczió húz, hogy a kivitelt előmozditsa.

Ritzau járt is a hivatalokba, kért audiencziát a kereskedelmi és földmivelési miniszertől, sőt odáig vitte a dolgot, hogy nehány miniszteri tanácsossal vacsorált, el volt ragadtatva, mert a magyar szeretetreméltóság és vendégszeretet tényleg olyan exportczikk, mely az országban majdnem fölös mennyiségben terem.

Bezzeg másképp beszélt a jó *Ritzau*, mikor a támogatás szóba került. Az árúk a szubvenczionált vállalatnál olyan drágák voltak, a föltételek olyan terhesek, hogy a jó dánus azokhoz a kereskedőkhöz fordult, a kiket nem szubvenczionálnak, hogy vevőket keressenek, hanem a kik nyerészkedni akarnak az eladó portékán. Ezek nagyon becsületesen szolgálták ki és Ritzau megelégedve tért vissza Kopenhágába, a hol a legszebb helyen, a Frederiksberggadén boltot nyitott és az angyalos magyar czimer védpajzsa alatt reméljük jó üzletet csinál és «fra Zsiga von Gyarmathy broderier», a tokaji bor és az «ungarszk champagne» jó hirét terjeszti. Képünk mutatja a kirakat egyik ablakát, melynek csodájára a jó kopenhágaiak tömegesen járnak, és sokan platonikus magyar barátokból tényleg jó vevők lesznek.

Radó Sámuel.

KÉPEK A HARCZTÉRRŐL.

Hogy mily óriási nehézségekkel járhat nagy hadseregek előnyomulása, kivált olyan úttalan és kiélt harcztéren, mint Mandsuria, fogalmat nyújthat arról a laikusnak is egyik képünk, mely egy japán élelmiszer raktárt tüntet fel Jontaj mellett. Valóságos hegyeket látunk itt rizszsel és szárított hallal megtöltött zsákokból, a melyeket előbb Japánból hoztak hajókon, azután vasuton, majd végül khinai taligákon szállítottak ide a hallatlan hegyi ösvényeken. Azért is olyan roppant vaskos ezeknek a taligáknak a kereke, a küllői is azért vannak úgy csinálva, mint a képen látjuk; a mi küllöink nehány kilométernyi mandsuriai döczögés után izzé-porrá zúzódnának.

Már eddig is hegyeket képez a tömérdek zsák és még mindig rakják, mindig emelik. Talán a balfelől emelkedő hegy van már betetőzve. S hogy milyen magas és nagyterjedelmű az, megitélhetjük, ha a csúcsán álló emberi alakokkal összehasonlítjuk. És a fénykép csak egy részt tüntet fel ebből az élelmiszer-hegylánczból. Mert valósággal annak nevezhetjük.

De ilyen raktár korántsem csak egy van ám a táborban, hanem különböző helyeken nyolcz-tiz vagy több is.

S az élelmiszer még csak egyik része a hadiszükségleteknek. Hát még a rengeteg mennyiségű lőszer, a több százezernyi gyalogsági puskatöltény, a bombák, gránátok, shrapnelek s egyéb golyók tömegei, a takaró-pokróczok, ruhák, sátrak, léghajók, műszerek, táviró- és telefon-drótok, dohány, szeszesitalok, konzervek stb. Végül a tüzelőszer, a széna és abrak sok ezernyi ló és vágómarha számára! Ezekből kell még csak hegyeket összerakni.

Már most el lehet képzelni, mit tesz az, mikor egy nagy hadsereg megkezdi előnyomulását, a mikor mindezt a tömérdek készletet is utána kell szállítani. Kivált, ha közben a folyók is kiáradnak, vagy eső áztatja fel a talajt. Viszont ebből magyarázható meg, hogy miért esett a mukdeni csata után több helyen is oly óriási készlet a japánok kezébe, többek közt ezer szekér ruha. Miért nem vitték azokat magukkal az oroszok, vagy miért nem égették fel, a mint ez a háborúban szokás? Hiszen vittek is el, még sokkal többet felgyújtottak, de mindet felgyújtani nem győztek, mert hiszen ily óriási tömegeknek még csak megsemmisítése is sok időt és munkát kivánna.

Másik két képünk azért bir különösebb érdekkel, mert azok eredeti japán rajzok után készültek s egy japán szövegű folyóiratban jelentek meg. Az egyik az akkor még fővezér Kuropatkint tünteti fel, a mint a csata folyását szemléli, a másik meg hatóan szemlélteti a japán katonák kegyeletét, a mint azok elesett bajtársaik sírjai előtt imádkoznak.

Egy japán képes ujság rajzai.

KUROPATKIN TÁBORNOK AZ ÜTKÖZETET FIGYELI.

A SZÁSZ KIRÁLY ÉS MONTIGNOSO GRÓFNŐ.

Legújabb fényképek után bemutatjuk *Frigyes Ágost* szász királyt legidősebb fiával, a most tizenharmadik évébe lépő *György* herczeg trónörökösselés egy másik képen tőle elvált nejét, *Montignoso* grófnőt kis leánykájával, az elválásuk után született Anna Monika herczegnővel. Nemrégiben ismét sok beszéd esett róluk világszerte a grófnő firenzei tartózkodása révén, a melyről a legkülönfélébb hirek kerültek forgalomba. A grófnőt hasztalanul igyekeztek rávenni a király emberei, hogy adja ki nekik kis leányát s erre nézve még mindig nem dölt el, mi fog a kis herczegnővel történni. Montignoso grófnő, a kiről most egy darabig hallgatnak a hirek, elhagyta Fizenzét s egyelőre szintén olasz földön, Fiesoléban tartózkodik.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»
52-ik évfolyama.

A **«Vasárnapi Ujság»** a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, **évenként több mint 130 íven,** s több mint **ezer képpel,** «*Regénytár*»-ral s rendkivüli mellékletekkel is bővitve *legjelesebb hazai iróink és művészeink közreműködésével* jelen meg.

A «*Vasárnapi Ujság*» újabban **szines képmellékletet** is ad, több színben művészileg kivitt képeket.

A «Vasárnapi Ujság» 1905-iki előfizetői **díszes kiállítású ünnepi albumot kapnak ingyen,** becses szépirodalmi és ismeretterjesztő közleményekkel, *négy* szines képmelléklettel és számos, a szövegbe nyomott képpel gazdagon illusztrálva.

Mikszáth Kálmán kitünő irónk mint főmunkatárs működik a **«Vasárnapi Ujság»** szerkesztőségében s a vele kötött egyezség értelmében *kizárólag* a **«Vasárnapi Ujság»**-ba irja nagybecsű új szépirodalmi műveit: *regényeit, elbeszéléseit.*

*

A **«Vasárnapi Ujság»** társlapja, a most már 51-ik évfolyamában lévő **«Politikai Ujdonságok»** a hét eseményeit híven és részrehajlatlanul, kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg. A **«Politikai Ujdonságok»** előfizetői e lap mellett külön díj nélkül kapják a «*Világkrónika*» képes heti közlönyt és a «*Magyar Gazda*» czimű, havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes melléklapot.

A «*Világkrónika*» 1905-iki évfolyama **Verne Gyula legújabb regényét** közli, melynek czime: «*Véres dráma Livóniában.*»

Balogh Rezső fölvétele.

A KOSSUTH-GYÁSZÜNNEPÉLYRŐL. — Öreg honvédek a Kossuth-sirjához vonuló menetben.

Előfizetési föltételeink:

A **«Vasárnapi Ujság»** negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona.

A **«Vasárnapi Ujság» a Világkrónikával** negyedévre 4 kor. 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér.

A **«Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok», a «Világkrónika» és a «Magyar Gazda»** melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. szám küldendők.

Mutatványszámokat levelezőlapon kifejezett kivánatra bárkinek készséggel küld a kiadóhivatal.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Somogymegye népköltése. A magyar népköltészeti gyűjtés egy-két év óta újabb lendületnek indult azzal, hogy a Kisfaludy-társaság újra megindította a népköltési gyűjtemények kiadását, mely az Arany László és Gyulai Pál által szerkesztett alapvető fontosságú első három kötet megjelenése után abban maradt. Az a hosszú szünet, mely a régi s az évtizedek mulva most megindult újabb sorozatot elválasztja, lényegesen módosította a népköltés tanulmányozásának módszereit. Mig régebben a népi költemények és mesék eszthetikai értéke volt az irányadó, ma már érvényesülését követeli a néprajzi s a nyelvészeti szempont is. Igy tehát az újabb gyűjtéseknél összhangzatosan érvényesíteni kell minde szempontokat. De módosultak újabban a gyűjtés módszereiis, alkalmazásba kerültek a modern technika vivmányai s különösen a fonográf. Ennek hasznosítását először *Vikár* Béla kezdeményezte, főleg a dallamok megörökítésére, a szövegeket pedig gyorsirással jegyezte fel s így a lehetőségig biztosította gyűjtésének hűségét. Vikár gyűjtéséből állott elő az a becses kötet, mely most «Somogymegye népköltése» czímmel megjelent ötödfél száz lapnyi terjedelemben. Balladák és rokonneműek, népdalok, mesék és mondák vannak a kötetben. Van köztük nem egy olyan is, a mely már más gyűjtemények ismeretes, legnagyobb részük azonban eddig meg nem jelent, eredeti somogyi termés. Az ismert népköltemények eltérő változatainak a fölvételét pedig első sorban a néprajzi szempont tette szükségessé. A szövegeket a népies kiejtés szerint közli a gyűjtő, de nem szigorúan fonetikus, csak nyelvészeknek való átirásban, a mely a laikus számára megnehezítené olvasásukat. Értékesek az egyes darabokhoz irt felvilágosító jegyzetek is. A gazdag és becses gyűjteménynyel Vikár Béla jó szolgálatot tett az irodalomnak; a kötetben nagyon sok igazi gyöngye van a magyar nép költészetének. Közönség és iró egyaránt élvezettel forgathatja a szép könyv lapjait, a mire ma, mikor az irodalom napról-napra jobban távolodik a népélettől, valóban szükség is van. A kötet végén közölt dallamok zenei szempontból figyelemreméltók. A kötethez előszót a Kisfaludy-társaság népköltési gyűjteményeinek szerkesztője, *Vargha* Gyula irt. Mutatványul a következő népdalt közöljük:

Összedült a sajtárom dugája, dugája —
Elhagyott a szeretőm bujába, bujába;
Ha elhagyott, maj' mögvár, maj' mögvár
Kadarkuti dobogós kőhidnál.

Városy Gyula székesfejérvári püspök papi segédletével a temetési menetben.

A koporsó átvitele a püspöki székesegyházba.

MESZLÉNYI GYULA SZATMÁRI PÜSPÖK TEMETÉSE. — Jelfy Gyula fölvételei.

A MAGYAR TERMÉKEKET ÁRUSITÓ KERESKEDÉS KIRAKATA KOPENHÁGÁBAN.

Kadarkuti dobogós kőhidnál
Három huszár rozmaringot kaszál,
Én vagyok a rozmaring szödője,
Barna legény igaz szeretője.

Kadarkuti hid alatt, hid alatt
Megkötözték mind a hat lovamat,
Lovam mellé engemet magamat,
Magam mellé kedves angyalomat.

Báró Wesselényi Miklós életéről és munkásságáról két kötetes munkát adott ki dr. *Kardos* Samu. A munka, melyről már lapunk legutóbbi számában is megemlékeztünk s egy részletet közöltünk is belőle, széles alapon, nagy s jó részben új adat-készlettel tárgyalja Wesselényi életét, politikai és társadalmi szerepléséit, irodalmi munkáit. A szerző lelkesedéssel, gonddal és történetiről érzékkel dolgozta fel gazdag anyagát és sikerült oly monografiát adnia a magyar olvasó kezébe, melyből Wesselényit teljes nagyságában ismerheti meg.

Az Akadémia Teleki-dija. Márczius 18-ikán, József-napkor itéli oda a tudományos Akadémia a néhai elnöke, gróf Teleki József által alapított drámai díjat, száz aranyat. A báró *Eötvös* Loránd elnöklése mellett most tartott ülésen a pályázatról *Bayer* József olvasta föl a birálók jelentését.

Az idén drámai művek pályáztak. A 29 versenyző mű közül ötöt kizártak s igy 24 darab maradt. Ezekből tizenhárom számbavehető. Az összes darabok történelmi tragédiák, de alakjaik bábok, és inkább megverselt históriák, nem drámák. Két mű válik ki az összes közül. Egyik: *«Az utolsó Claudius»*; bizonyos drámai hatás van benne, de inkább külső, mint belső, noha erős drámai erő tör ki néha a jelenetekben. A másik: *«Ulpianus»* czímű. A római világból veszi tárgyát: két világnézet áll szemben egymással, a keresztény és az elvénült ó-világé s erős cselekvényben jutnak kifejezésre. A darab élvezhető nyelvű, meséje biztos, az egész színszerű és irodalmi értékű. A pályadijat mint viszonylag legjobb műnek, egyhangulag ennek a tragédiának itélték oda. A jeligés levélből *Hanzséros* Bálint tanárjelölt neve tűnt ki. Az *«Utolsó Claudius»* czímű tragédiát *Bártfay* P. Antal irta.

Nemzeti Szinház. Márczius 17-ikén ifj. *Hegedüs* Sándor *«Ikarosz»* czimű három felvonásos új szinművét adták elő. Jaross Károly *(Gál)* csendesen gazdálkodik és egyetlen szenvedélye a méhese. De felesége, Anna *(Jászai)* lángoló becsvágygyal föl akarja emelni a magasba, hogy ezzel ő is nagyra juthasson. Megválasztaja képviselőnek, kidolgozza a beszédeit, tárgyal a munkásokkal — mert Annának szocziálista programmja van — szóval: sikerül jó nevet szerezni a férjének. De Jaross szerelmes Zsitvaynéba (P. *Márkus* Emilia) és szerelme kedvéért hálátlanúl elhagyja a feleségét, lemond a nagyságról, a sikerről és a munkások fogadásáról. Ekkor azonban váratlanúl kiderül, hogy Zsitvayné csak kaczérkodott Jarossal, sohasem szerette, sőt meg is szökik mással. Minden oldalról megcsalva és cserben hagyva Ikarosz elveszti és egy fájdalmas fölkiáltással megsiratja szárnyait. A főcselekménynyel párhuzamosan Jaross unokahuga *(Ligety)* szerelmes egy ujságíróba *(Dezső)* és ez az ifju pár egymásé is lesz. A művészek buzgón igyekeztek a tehetséges ifjú szerző sikerének előmozdítására. Az első előadás közönsége több izben kitapsolta ifjabb *Hegedüs* Sándort.

Vigszinház. A mult hétnek megvolt a maga kis szenzációja a Vigszinházban: előadták *Ohorn* német irónak a *«Szentbernáti barátok»* czimű szinművét. Ez a darab Bécsben nagy föltünést keltett, még mielőtt a szinpadra jutott, mert a czenzura érthetetlen okokból eltiltotta s később mégis átengedte, ugyancsak érthetetlen okokból. Ohorn a szerzetes élet kevés örömeit és sok keserűségét rajzolja le irodalmi érték hiján levő művében. Nemcsak értéke, meséje sincs a darabnak; de a szerzetesek élete, a klastrom gondosan elzárt világa érdekli a közönséget. A stréber, a kegyetlen, a jó szivű és világos elméjű pap különféle alakjai mozognak a szinen és sok hosszu beszédet mondanak. A leghosszabbat szerencsére Hegedüs Gyula mondja és az elég arra, hogy sikert arasson. Mellette Balassa, Tanay, Tapolczai, Góth, Fenyvessy, Kazaliczky, Győző, Szerémi, a nők közül Varsányi Irén és Hunyady játszanak, mind szép sikerrel. *Szilágyi* Vilmos kitünő gonddal rendezte az előadást. *(—y).*

A Magyar kir. Opera ismét magyar szerző új dalművét mutatta be márczius 19-én. Legujabb szinpadi zeneköltőnk ifjabb *Toldy* László, Toldy Ferencznek, a magyar irodalomtörténet megalapitójának unokája. Atyjának, a székes-főváros buzgó levéltárosának, dr. Toldy Lászlónak, akaratából a 23 éves ifjú jogi tanulmányokat is végzett, de korán nyilvánuló tehetsége egyenesen a zenészeti pályára utalta. Pár éve, hogy kitünő sikerrel végezte az orsz. magyar kir. zeneakadémia zeneszerzési tanszakát. Négy évvel ezelött befejezett és most szinre került kis operájának hősnője, — kitől a darab czímét is kapta — *Szigrid*, egy fiatal norvég nő, a ki koros férjétől Olaftól idegenkedik, mert a fiatal Edgart szereti. Az egyfelvonásos «lyrai dráma» Olafnak, a tengeri halásznak monologjával kezdődik: nejének szeretetlenségét panaszolja; az ő távoztával Szigrid önti dalba bánatát, majd megjelenik a fiatal szerelmes, a ki hévvel ostromolja szive hölgyét. Szigrid tiszta érzülete tudni sem akar az ifjuról, de végre nem állhat ellent szerelmének. Első csókjuk, első ölelkezésük pillanatában azonban betoppan Olaf, s fellázadt indulattal leszúrja Edgar helyett a közbelépő Szigridet. Az igen egyszerű, sőt naiv szövegen meglátszik, hogy szerzője (maga a zeneköltő) csak 18 évet élt. A zenében azonban hamisítatlan tehetség nyilvánul. A háromnegyed óra hosszat tartó mű bevezető zenéje borongó szimfoniai költemény, választékos izlésű, nemes hangszinekkel hatásosan hangszerelt, hangulatos darab; Szigrid elégikus áriája édes dallam, a Wagner előtti operák modorában, az esengő és szonokló tenor szerepe, meg a szopránnal egybeolvadó kettőse dallamos, de modern ízű, uj alaphangokhoz átvezető összhangokban bővelkedik s ezzel változatosságot hoz a mindig érzelmes zenébe. Toldy László dalműve biztató igéretűl hangzik, jövő teljesebb értékü eredményeihez. A betanítás érdeme a fiatal *Lichtenberg* Emilé, a ki a magánszereplők kisérőjéből ezúttal lett karmesterré; a czímszerepben *Kaczér* Margit, a férjében *Várady* Sándor, a szeretőében *Kertész* Ödön, sikeresen működtek közre; a fiatal szerzőt sokszor kitapsolták. *(K—y.)*

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia márczius 20-iki ülésén *Heinrich* Gusztáv elnökölt s *Hegedüs* István és *Kúnos* Ignácz tartottak felolvasást. *Hegedüs* István «Petrarca szózatja és egy latin költői levele» czímen értekezett. Párhuzamot von ebben Petrarca hires «Italia mia»-ja és az Aeneas di Tolomeihez intézett latin költői levél között s kimutatta az «Italia mia» keletkezési korát, a melyet a XIV. századra tesz. Az abban nyilvánított gyűlölet a német zsoldosczapatok ellen, az Aeneas di Tolomeihez irott levélben pedig a franczia zsoldoscsapatok ellen irányult. A fordításban is bemutatott «Italia mia» és a költői levél egybevetésével — Zumbini olasz tudós állításával szemben — kimutatta, hogy a mit a magyar zsoldosok rablásáról irtak, mese és valótlanság. — *Kúnos* Ignácz felolvasta «A török nyelv szóképzőiről» szóló értekezését», mint legközelebb megjelenő nyelvészeti munkájának egyik részét. A török nyelvből kimutatott összes képzőket egybevetette a többi török nyelvek hasonló szóelemeivel s mindegyikének mását kereste a magyar nyelvben is. Mind a két előadást érdeklődéssel hallgatták.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület közgyűlése márczius 19-ikén volt *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter elnöklete alatt. *Mihályfi* József titkár, ki tizennégy évi működése után most visszalépett tisztségétől, terjesztette elő az évi jelentést. Az egyesület négy javaslatot terjesztett a kormányhoz; egyes miniszteriumok, hatóságok és testületek negyvennégy esetben fordultak hozzá szakvéleményért és tervek birálatáért. A tagok száma ma 2224. A mult évi pályázatoknál *Kherndl* Antal műegyetemi tanár hidépítési munkáját az *aranyéremmel* tüntették ki. A Hollán-díjakkal *Sármezei* Andor és *Kolozsváry* Ödön értekezéseit jutalmazta az egyesület. Az építészeti nagy pályázat díját (aranyérem és 1200 korona utazási ösztöndíj) *Lipták* Pál nyerte el. A jövő évi nagy pályázatra a Városligetben építendő *ünnepi csarnok* (ötezer ülőhelylyel) tervezését tűzi ki az egyesület. Megválasztották alelnöknek *Geduly* Gyulát, igazgatónak *Pompéry* Elemért, titkárnak *Zelovich* Kornélt.

A Magyar Néprajzi Társaság közgyűlése. Márczius 22-ikén tartotta meg *Szalay* Imre elnöklésével a *Néprajzi Társaság* évi közgyűlését, a melyen *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter és *Zichy* Jenő gróf is résztvettek. *Szalay* Imre elnöki megnyitójában főként azt a fontos szerepet fejtegette, a melyet az etnográfia, mint a történet segédtudománya a népek őstörténetének földerítésében játszik. Felhivta a tagok figyelmét az Oroszországban létesített középázsiai Nemzetközi Egyesületre, melynek munkálkodása kiváltképen bennünket, magyarokat érdekel, a kik folyton kutatjuk az őshaza eredetét. Majd bejelentette, hogy a kormány átengedte a városligeti iparcsarnok egy részét a Nemzeti Muzeum néprajzi gyűjteményének, s igy néprajzi muzeumunk jobb elhelyezést nyer. Dr. *Sebestyen* Gyula főtitkár évi jelentésében részletesen ismertette a társaság mult évi munkálkodását. A társaság tagjainak ujabb munkái közül folemlítette gróf Zichy Jenőnek ázsiai utazásáról közelebb megjelent nagy kötetét s Vikár Bélának Somogymegye népköltéséről most megjelent könyvét s a finnek nemzeti époszának, a «kalevalá»-nak teljes fordítását. Megemlékezett a vidéki múzeumok szaporodásáról; ilyen etnográfiai jellegű múzeumok újabban Déván, Máramarosszigeten, Miskolczon, Nagy-Enyeden, Temesvárt, Veszprémben és Zomborban támadtak. Ilyen a Szamosujváron nemrég alapított örmény múzeum, stb. A pénztárnok és könyvtárnok jelentése után végűl a választásra került a sor. Az eddigi elnököket és tisztikart választották meg ujból. Választottak azonkívül negyven fővárosi és tiz vidéki választmányi tagot.

Az Uránia közgyűlése. Márczius 21-ikén volt közgyűlése az Uránia tudományos egyesületnek. *Molnár* Viktor elnöki megnyitó beszédében a társulat feladataival foglalkozván, előadta az egyesület jövő új irányú munkásságát, az úgynevezett vidéki akcióit, a mely érintkezésbe hozza mindazokat, a kik a tudomány népszerűsítését a fővárosban és a vidéken szolgálják. A szűk anyagi források miatt csak négy-öt év alatt fognak vele elkészülni. Tizenkét vaskos kötetre való népszerű előadást iratnak s azokat vetíthető képekkel látják el. Az egyesületnek van 1369 tagja s 41 alapítója. Vagyona 26,800 korona; bevétele 39,300 korona. *Erődi* Béla indítványára köszönetet szavazott a gyűlés Molnár Viktor elnöknek buzgó munkásságáért.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. A király a nagy válság bonyodalmainak növekedtével a magyar fővárosba jött. Márczius 19-ikén este érkezett meg, s másnap reggel gróf Tisza István miniszterelnök kihallgatásával azonnal itt is megkezdődtek azok a politikai tárgyalások és kihallgatások, melyek a Tisza-kormány lemondása óta, már február első napjaitól

Legújabb fénykép után:

FRIGYES ÁGOST SZÁSZ KIRÁLY LEGIDŐSEBB FIÁVAL, GYÖRGY TRÓNÖRÖKÖSSEL.

tartottak a bécsi Burgban. A király a várpalotát nem hagyta el megérkezése óta, és míg a politikai helyzet nem változik, addig általános kihallgatások sem lesznek. Márczius 20-ikán a miniszterelnök fogadása után délben a király gróf *Andrássy* Gyulát hivatta, s megbízta, hogy ismertesse meg az ellenzéki pártok vezetőivel a korona álláspontját; e szerint a király egy kormány programmjául az ellenzék kivánalmait el nem fogadhatja. Gróf *Andrássy* Gyula, a ki megmaradt a maga álláspontján, közölte a következett pártok vezetőivel a király elhatározását. A pártok gyűlése márczius 22-ikén fentartotta programmját, gróf Andrássy Gyula ezután ismét a király elé járult és lemondott a királytól nyert megbizatásáról, a mit a király tudomásul vett. A már nagyon nyomott politikai hangulat közepette márczius 22-ikén este hire terjedt, hogy a király másnapra *Wekerle* Sándort hivatta újabb kihallgatásra. Van elég hir, kombinácció, csak bizonyosság nincs s a válság homálya nem oszlik.

II. Rákóczi Ferencz siremléke. A közoktatásügyi miniszter felhivására a műemlékek országos bizottsága és a képzőművészeti tanács szobrászati és építészeti szakosztálya márczius 16-ikán együttes ülést tartott, hogy a *kassai* székesegyházban Rákóczi Ferencz hamvai fölött felállítandó művészi emlékre javaslatot tegyen. A következőkben állapodtak meg: A kassai székesegyháznak éjszaki részén szabadon állón tervezendő az emlék, a Rákóczi korának megfelelő stilben. A pályázat részletes feltételeinek kidolgozására építészekből és szobrászokból albizottság szervezendő.

Thököly Imre hamvai Késmárkon. Rákóczi és bujdosó társai hamvaival együtt hozzák vissza *Thököly* Imre kurucz fejedelem hamvait is, Nikomediából. Thököly azt kivánta, hogy majd valamikor a felvidéken adjanak neki örök pihenőt. Késmárkon volt a kastélya, és Késmárkon temetik el. *Zsilinszky* Mihály közoktatási államtitkár azért ment a mult héten Késmárkra, hogy a városi hatósággal együtt megállapítsák a hamvak sirhelyét. Kimondták, hogy Thököly hamvainak elhelyezésére a vártemplom a legmegfelelőbb hely, miután a vár ura ott kápolnát is építtetett és ugyanott sirboltot is találtak, melyet még Thököly Imre készíttetett. Ennek megfelelőleg a várat most restaurálni fogják.

Kossuth Lajos halálának évfordulóját nagy gyászünneppel ülte meg márczius 19-ikén a főváros polgársága. A Muzeum-kertben gyülekezett a nép, bár az idő esős volt, nagy számban s onnan indult a kerepesi-uti temetőbe a menet, melynek élén a 48-as honvádek haladtak, utánuk gyászfátyolos zászlók alatt egyesületek, daloskörök, s a merre elvonúltak, valamint a város többi részeiben is, mindenütt sok volt a gyászlobogó a házakon. A temetőbe, Kossuth sirjához érve, a menetet már ott várta számos képviselő, a kik a függetlenségi pártkörből kocsin mentek ki. A siron már akkor ott volt Kossuth Ferencz és Lajos Tivadar piros szegfűből font koszoruja, valamint sok más koszoru is. Kossuth Ferencz betegeskedése miatt nem lehetett jelen a gyászünnepélyen. A jelenvolt képviselők közül először *Bartha* Miklós mondott beszédet, melyet még több beszéd, szavalat és ének követett s a kivonult egyesületek, társulatok lerakták koszorúikat a sirra.

Az Andrássy-szobor. Gróf Andrássy Gyula szobrát ez év őszén fogják leleplezni. Maga a szobor már ott áll a parlament palotája előtt, annak déli homlokzatánál levő, most készülő kis parkban, természetesen még befödve. A szobor megalkotója, *Zala* György most nagy szorgalommal dolgozik a két nagy dombormű elhelyezésén. Az egyik a berlini kongresszust ábrázolja, gr. Andrássy Gyula külügyminiszteri működésének egyik legemlékezetesebb jelenetét; ezt most öntik érczbe egyik hazai öntőműhelyben. A másik relief gróf Andrássy miniszterelnöki működésének legfontosabb mozzanatát ábrázolja, a király megkoronázását. E dombormű is teljesen készen van már, egyelőre csak agyagban. A domborművet márczius 21-ikén tekintette meg Zala vár›sligeti műtermében az Andrássy-szobor nagybizottsága, melynek elnöke gróf Tisza István miniszterelnök. A dombormű azt a pillanatot ábrázolja, midőn gróf Andrássy Gyula és Simor akkori herczegprimás a Mátyás templom főoltára előtt térdelő királyunk fejére teszik a koronát. A reliefen az akkor szerepelt történelmi alakok, első sorban megdicsőült királynénk élethű alakja is láthatók.

Hegedüs Sándor, mint református egyházkerületi főgondnok meghivást nyert a förendiházba. Hegedüs Sándor évtizedeken át a publicisztikában s a képviselőházban kifejtett munkásságával, már régóta kiváló alakja közéletünknek. Mint a képviselőházban a pénzügyi bizottság s számos fontos közgazdasági törvényjavaslat előadója, majd utóbb mint kereskedelmi miniszter érvényesítette tehetségét s ritka munkabirását. A förendiházba való meghivatásával most rövid szünet után újra megfelelő tért nyer tevékenysége számára.

Id Szinnyei József, a Nemzeti Muzeum hirlapi könyvtárának igazgató őre, márczius 18-ikán töltötte be 75-ik évét. A muzeum tiszti kara *Szalay* Imre igazgató vezetésével köszöntötte az érdemes férfiut és kifejezte szeretetét, becsülését a folyton szorgalmasan munkálkodó tudós iránt, a kihez szép levelet intézett *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter is. Szóval, irásban még számosan üdvözölték Szinnyei Józsefet.

A szinházak felügyelete eddig a belügyminiszteriumhoz tartozott, noha a művészi érdekek nálunk is a kultuszminiszteriumhoz utalják. Erről többször volt már szó az országgyűlésen is, s az áthelyezés munkáit mind a két miniszteriumban megkezdték, s időközben a Nemzeti Szinház és Operaház intendánsi állását már be sem töltötték. Most azt irják, hogy a szinházaknak a közoktatásügyi miniszt erium alá helyezése annyira rendezve van, hogy az összzel végre is hajtható.

Botanikus kert a budapesti népiskolák számára. Nemrég egy óbudai polgár, *Ringer* Jakab tiz holdnyi jó földű területet ajándékozott a fővárosnak, Aquincum környékén, olyan botanikus kert számára, a hol a fővárosi iskolás gyermekek láthassák a természet fejlődését, kertet, abban virágot, gyümölcsöt. Innen télen is vihetnek a tanulók számára zöld ágat, virágot a melegházból a tanítás céljaira, sőt apróbb állatokat is tenyészthetnek. Mindezeket télen át beüvegezett teherkocsikon fogják szállítani az iskolákhoz; tavaszszal és őszszel pedig napról-napra más-más iskola megy ki a telepre. Budapest hatósága már átvette a területet és a főkertész a tervet is elkészítette.

★ **A világ legnagyobb katholikus temploma** most New-Yorkban épül. A templomban egyszerre 70 ezer ember fog elférni. Kupolája 40 lábbal magasabb mint a Szent Péter Pál-templomáé Rómában, s 100 lábbal magasabb, mint a londoni Szent Pál-székesegyház kupolája. Az új bazilika építési költségeit 120 millió koronára teszik.

★ **Oroszlánok szelidítésével foglalkozók** ruháikat és kezeiket levendula-vizzel, vagy olajjal kenik be. Állítólag nem volt rá eset, hogy az oroszlán a levendula-illatot használó szelidítőt megtámadta volna.

★ **A zuluk országában** az asszonyok nagyon drágák. Egy egészséges leány ára 3800—4000 korona, mely összeg az ottani viszonyokhoz mérten elég nagy. De már a Tanganyika-fensikon egy leány, vagy asszony öt-hat kecskéért kapható.

★ **A keleti tengerben** 150 év óta czápák nem mutatkoztak, úgy hogy azokat a mostani nemzedék csak hirből ismerte. Közelebb azonban ismét nagy számmal jelentkeztek.

Viszketegséggel párosult bőrbajok, sömör, excema ellen csak egy doboz valódi *Erényi-lehtyol-Salycilt»* vegyen 3 koronáért. Készíti Erényi Béla «Diana» gyógytára, Budapest, Károly-körut 5. szám.

Bob-hashajtó a legkellemesebb (10 fillér).

HALÁLOZÁSOK.

MESZLÉNYI GYULA szatmári püspököt márczius 21-ikén temették el a székesegyházból nagy részvéttel. A temetőben az általa kijelölt és fölépített kriptába vitték. A bebalzsamozás után a halottat a székesegyházban tették ravatalra s mindjárt koszoruk özöne vette körül. Egyházi díszben feküdt üveges koporsójában, de a székesegyházba vitelekor már

Legújabb fénykép után.

MONTIGNOSO GRÓFNŐ LEGKISEBB LEÁNYÁVAL, ANNA MONIKA HERCZEGNŐVEL.

leborították és az ólom koporsót összeforrasztották. A temetésre több káptalan kiküldöttjével megérkezett *Városy* Gyula székesfejévári püspök és *Váradi* Árpád czimzetes püspök, valamint az egyházmegye körébe tartozó törvényhatóságainak küldött ségei, a szatmármegyei országgyűlési képviselők. A koporsót reggel nyolcz órakor levitték a püspöki rezidenczia udvarába, a hol Városy püspök az udvari papok asszisztenciájával elvégezte a halotti szertartást. Ezernyi tömeg kisérte a püspököt a temetőbe.

Elhunytak még a közelebbi napokban: BERNÁTH LAJOS, tenkei (biharmegyei) ref. lelkész, az utolsó országgyűlésen volt képviselő, de az új választáskor föl sem lépett, 51 éves korában Tenkén. — KURALSZKY MÁRTON, nyug. csermendi plébános 71-dik évében Csermend községben. — HALMY GYULA, nyug. főgymnáziumi tanár, 65 éves korában Miskolczon. — BÓDAY DÁNIEL, 1848/49-iki honvéd főhadnagy, földbirtokos, ki számos ütközetben vett részt, 78 éves korában Bódé községben. — STURMANN GYÖRGY, régi honvéd, a borsodmegyei Pusztabikken. — MOLNÁR SIMON 48-as honvéd, 74 éves korában Nagy-Kőrösön, s előkelő rokonság gyászolja. — TRAJTLER SÁMUEL dr., Nyiregyháza tiszti főorvosa, kinek neve a Tisza-eszlári pörből ismeretes, 55 éves korában Nyiregyházán. — Dr. CSURGAY LÁSZLÓ, Czegléd város főorvosa, 66 éves korában Miskolczon. — Ifj. LÁZÁR GYÖRGY, Lázár György szegedi polgármester 24 éves fia Brünnben, hol mint hadnagy szolgált. — Gróf BUBNA-LITTZ FERENCZ, nyugalmazott katonatiszt, az Adria gőzhajó-társaság volt londoni képviselője, ki Görgei Artur tábornok leányát, Bertát birta nőül, 62 éves korában, Bécsben. — Dr. KALAVSZKY LÁSZLÓ, Kisujszállás város volt tiszti orvosa, 60 éves korában Kisujszálláson. — Soós FERENCZ, életének 63-ik évében Rimaszombaton. — NAGY LAJOS, az egyesült budapesti takarékpénztár főtisztviselője, 52 éves korában. — KISS LAJOS földbirtokos, 51 éves korában Nagyváradon. — MOLNÁR BÉLA, pénzügyi fogalmazó, 27 éves korában Ó-Tordán. — Id. VÁROS NÁNDOR, m. kir. pénzügyminiszteri számvizsgáló 59 éves korában Budapesten. — KÉKI SÁNDOR, debreczeni városatya, 52 éves korában — LUKÁCS VILMOS, a kereskedők és iparosok hitelszövetkezetének sok éven át volt igazgatója, Budapesten. — VALLENTINYI JÓZSEF, állomásfőnök, 45 éves korában Nyirbátorban. — VÁSÁRHELYI ISTVÁN, jászberényi ref. kántortanító, 41 éves korában Jászberényben. — KOZMA GYULA, m. kir. pénzügyi segédtitkár, 39 éves korában Kassán. — VASANITS GYULA, felcsuthi földbirtokos, megyebizottsági tag, 67 éves korában Felcsuthon. — LIHA VINCZE, m. kir. postamester, 64 éves korában Nagybittsén. — REICH FERENCZ, a magyarországi szocziáldemokrata párt egyik megalapítója, Szent-Endrén. — SZEREMLEY GYULA, tiszaföldvári ref. segédlelkész, 28 éves korában Szolnokon. — AIGNER IGNÁCZ, ügyvéd, 61 éves korában Lengyeltótiban.

KOZÁK ETELKA 76 éves korában Budapesten. — BENEDEK JÓZSEFNÉ, szül. csikszent-királyi Simon Julianna, 54 éves Budapesten. — ÖZV. SÁNTA LAJOSNÉ, szül. Pintér Julianna 76 éves korában Nagykőrösön. — Miske-monostori THASSY ELEMÉRNÉ, szül. Nádosy Etelka 34 éves korában Nádosy-telepen. — SCHMIDT NÁNDORNÉ, szül. Pintig Hermina, Esztergomban. Az elhunytban Winkler Károly fővárosi tisztviselő s Winkler (Vetési) József dr. iró

KITÜNTETETT TACSKÓK A BUDAPESTI EBKIÁLLÍTÁSBÓL.

édes anyjukat gyászolják. — Özv. SARUDY LÁSZLÓNÉ szül. Elek Zsuzsanna 75-dik évében Budapesten. — Dr. GROSSZMANN DEZSŐNÉ, szül. Weisser Ella, nagybereznai ügyvéd neje, ki a télen kiesett a szánból, s azóta beteg volt, 22 éves korában Budapesten.

AZ EBKIÁLLÍTÁSBÓL.

Lármás vendégei voltak a napokban az állatkerti czirkusznak, hol nyáron át műlovaglók, kötéltánczosok, trapéz-művészek és bohóczok mulattatják a főváros közönségét. Most ebek csaholása verte fel a czirkusz-épület csendjét. De koránsem mindenféle eb gyült itt össze, hanem csakis tacskók és foxterrierek; a rókák, borzok, patkányok emez apró, de annál veszedelmesebb ellenségei. A közönséges kuvaszok, bulldogok, dogok, bernáthegyiek, újfundlandiak, agarak, stb. ezúttal szigorúan ki voltak zárva, sőt a tacskóknak és foxterriereknek is csak szine-java jelenhetett meg.

A tacskók közül bemutatjuk a négy legelőkelőbb «champion»-t. Kiváló «egyed»-ek egytől-egyig s büszkeségei a tacskó nemzetségnek. Balfelől szélről két kis fekete tacskó áll, melyek egyike a hangzatos «Malepartus Alfa II. von der Trudelburg» a másik Freed II. nevet viseli. Ezek Bécsből rándultak át hozzánk. A középső eb már megelégszik az egyszerű «Fakir» névvel, a jobbfelőli szomszédját is csak «Fiasco»-nak hivják. Egyébiránt valamenynyien többszörös «aranyérem tulajdonosok», mely kitüntetéseket a különféle kiállítások és kotorék versenyek alkalmával nyerték.

Szerkesztői üzenetek.

Zs. B. Az orosz trónörökös hivatalos czime: «czezárevics» és nem «czárevics». Ez utóbbi czím csak a czár többi fiait illeti. Az előbb említett czím szószerint «császárfi», a másik pedig «czárfi».

Lőcse, T. B. Az amerikai Egyesült-Államok területén a mult 1904. év végén 638,019 magyar és osztrák alattvaló lakott. Ezen szám túlnyomó részét magyar kivándorlók adják. Legkevesebb a cseh és karinthiai kivándorló. A hazájukba visszatérő magyar kivándorlók száma évről-évre szaporodik.

P. S. Anglia Kelet-Indiában kerek számban 80 ezer teljesen felszerelt és harczképes katonát tart, azonkívül pedig kitünően szervezett hajózási intézményei folytán Kanadából és egyéb gyarmataiból még háromszor akkora haderőt szállíthat Indiába. Tibeti eredményeivel különben Anglia Oroszországot a távol keleten hosszú időre megbénította, tehát Indiának orosz részről való megtámadásától, legalább mostanában nem kell tartania.

Névtelen hős. Lendületesen van irva, de már szokatlanúl nagy terjedelme miatt sem közölhetnők.

Erdei tó. Ha én elszállhatnék, stb. Finom érzésű lélek sugallta e kis verseket, az érzés java azonban elveszett abban a küzdelemben, melylyel formát tudott adni nekik. Az efféle dilettáns-munka odahaza, megfelelő környezetben megteszi a hatását, a nyilvánosság világítása azonban túlságosan erős neki.

Levél haza. Majd ha megjelen a kötet, akkor közlünk belőle mutatványt.

Csalfa álom. Őszszel. Mindabban, a mi a verset verssé teszi, érzésben, gondolatban, nyelvben, verselésben egyaránt nagyon kezdetlegesek.

Elszállt angyal. Ha olvashatóbban volna irva, valószinűleg akkor sem tudnók az értelmét kivenni, olyan zavaros és dagályos.

Felleg borúlt az erdőre, stb. Divatját mult régi fogás, egy ismert népdal sorait refrain-szerüleg használni s erre alapítani a vers hangulatát. Ritkán is sikerült, mert a versnek magából a költő lelkéből kell kapni a hangulatot s nem máshonnan. Többi versei sem mutatnak eredetiségre, a népköltészet elnyűtt chablonjaira készültek.

Napról-napra várlak. Nincs benne semmi olyan, a miért érdemes volt megirni, — afféle banális dolog, a milyen ezrivel terem.

SAKKJÁTÉK.

2425. szamu feladvány. Jespersen J.-től.

(I. dijat nyert feladvány.)

SÖTÉT.

VILÁGOS.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2411. számu feladvány megfejtése Németh Pétertől.

Világos.	Sötét.	Világos. a.	Sötét.
1. Fc5—b4	Kc4—b5 (a)	1. ...	Hc6—d4 (b)
2. Ha6—c7 †	Kb5—b6	2. Hf7—e5 †	Hf3—e5 :
3. Fb4—a5 †	Kb6—a5 :	3. Vd6—d4 †	K lép.
4. Vd6—b5 †	b7—b5	4. Ha6—c7 †	K lép.
5. Vc5—b5 mat.		5. Vd4—d6 mat.	

Világos. b.	Sötét.
1. ...	b7—b6
2. Vd6—d2	c3—d2 :
3. Hf7—d6 †	K lép
4. Ha6—c7 †	K lép
5. Hd6 vagy f2—f4 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Bakony-Szentlászlón:* Szabó J. — *Fakerten:* Kintzig Róbert. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 9-dik számában megjelent képtalány megfejtése: *Nem a ki jól kezdi, hanem a ki jól végzi, érdemel dicséretet.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Menyasszony-selyem 85 krtól frt 11.35-ig méterenkint minden szinben, bérmentve és már megvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték postafordultával. Selyemgyár, Henneberg, Zürich.

Salvator Természetes vasmentes Lithion-forrás kitünő hatású vese-, hólyag-, rheuma- és köszvenybántalmaknál. vizeleti nehézségeknél, czukorbetegségeknél a légző- és emésztési szervek hurutainál. Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

ST. HUBERTUS a legjobb likőr BRAUN TESVÉREK-NÉL czégtulajdonos belatini Braun Géza BUDAPESTEN, a legrégibb magyar likőrgyárban készül. *(Alapittatott 1839-ben.)* Kapható a finomabb fűszer- és csemege-kereskedésekben.

GERŐ ADOLF főh. udv. szállitó ortop. czipészmest. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utcza 4. Ajánlja készitményeit 10592 **fájós lábakra.** Specialista anatom. mód szerint kidolgozott gyermekczipőkben.

Kávé finom ízért való jótállás mellett. 5 kiló bérmentve utánvét mellett.
Superior ... K 11.80
Gyöngy ... « 13.—15.—
Java és Guatemala ... « 14.—16.—
Portorico és Ceylon ... « 15.60—17.—
stb., stb. Pörkölve kgként 60 fillérrel drágább. Tea 1 kgtól kezdve bérmentve utánvét mellett K 6.50, 8.—, 9.—, 10.— egész 22.—ig. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Julius Weiss, Pilsen V. Kávébevitel és hygienikus pörkölde villamüzemmel. 10923

A szappan, amely az egész munkát elvégzi: **Sunlight Szappan** PÉNZ, IDŐ és MUNKA— megtakaritás mellett a ruha még is szebb, mint valaha. A SUNLIGHT—MOSÁS a legegyszerübb. Mindenütt kapható; Beszerzési források jegyzékével, ingyen mintával együtt, kivánatra a helyi képviselő: DIAMANT B. N., VI. Király utcza 98b szolgál

POLGÁR SÁNDOR orvosi mű- és kötszerésznél Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. *legjutányosabban beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab.* sérvkötők, betegápolási czikkek, kötszerek, *összes* gummiáruk, *valódi franczia* különlegességek övszerek) *stb.* Képes árjegyzék ingyen. 10145

„FAKIR“ soványit, karcsuvá tesz, szivről, hasról és csipőkről a hájat eltünteti, miáltal a termet előbbi alakját visszanyeri. Apasztó-sók szerencsés összetétele lévén, gyors hatású és ártalmatlan. Számos hálanyilatkozat! Ára 8 korona. Használat előtt. Használat után. Utasitással 10725 KISS M. gyógyszertárában, TISZA-DOB.

Feller-féle Elsa-Fluid gyorsan és biztosan segit számos megbetegedésnél, mint pl. csúz, köszvény, oldalszurás, szaggatás, görcs, fej- és fogfájás, influenza, gyöngeség, köhögés, stb. 12 kis vagy 6 dupla üveget 5 koronáért bérmentve küld FELLER V. JENŐ gyógyszerész Stubica, Centrale 56. szám. (Zágrábmegye.) 10943

Vérszegénység, étvágytalanság, sápkór, idegesség gyógyitására és gyenge gyermekek erősbitésére a leghatásosabb készitmény a KRIEGNER-féle **Tokaji China Vasbor.** Valódi 5 puttonos tokaji borból készül, tehát ne tévesztendő össze más készitménynyel. Rendkivül kellemes izü, erősit, tisztitja és gyarapitja a vért. Kis üveg K 3.20, nagy üveg K 6. Főraktár: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér. 10644

Amputáltak! A Keleti-féle műlábak és műkezek a legjobbak és legtökéletesebbek!

A csonk megsebesülése ki van zárva! Elegáns és könnyü járás! Több évi jótállás!!! 10956

Keleti J. orthopaediai müintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készit: **Műlábakat és műkezeket** a legtökéletesebb techn kivitelben. **Ferdenőttek** részére műfűzőket, egyenestartókat, járó és támgépeket stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint. Kévésbé vagyonosak nagy árengedményben részesülnek **Betegtoló kocsik** rokkantak és lábbadozók számára gyári árak mellett, nagy választékban! Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld **KELETI J.** orvosi műszergyár Budapest. IV., Koronaherczeg-utcza 17. szám.

Hall-fürdőhely Felső-Ausztriában. Elsőrangu Jódbromfürdő. Legrégibb és leghatásosabb jódforrás Európában. Felvilágositással és prospektussal szolgál 10980 a fürdőgondnokság.

FOGÁPOLÓ-SZER (Elixir, Por és Paszta) KÉSZITIK A **BENCÉSEK SOULAC-ban.** A. SEGUIN, Bordeaux **JURY-TAG VERSENYEN KIVÜL** *az 1900-iki párisi világkiállitáson.*

Császárfürdő BUDAPESTEN téli és nyári gyógyhely. Elsőrangu. E kenesvizu gyógyfürdő páratlan, gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, hő- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve. 10420

Sachsen-Altenburg. **Technikum Altenburg.** Gépépités és elektrotechnik. papirtechn. Programm ingy. Állami biztos.

Próba-babákat minden kivánt nagyságban, legujabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727 A. Ranharter's Nfg. PETER PEHAM próba-baba müterme, Wien, Goldschmidg. 10. *Képes árjegyzék ingyen és bérm.*

BORSZÉKI GRAZIOSA SOVÁNYITÓ-TABLETTÁK

TABLETTÁK ELHIZÁS ellen legjobbnak bizonyult szer — a — LESOVÁNYADÁS előmozditására különös diéta nélkül a BORSZÉKI FORRÁS-SÓKBÓL. Kapható minden gyógyszertárban. Orvos urak részére minták állanak rendelkezésre. Nagybani beszerzési-forrás: BORSZÉK FÜRDŐ-VÁLLALAT BORSZÉK.

BORSZÉK-FÜRDŐ Borszéki-főforrás. IVÓKURA A HÁZBAN a legkiválóbb orvosi tekintélyek által legjobban ajánlva HÚGYSAV, KÖSZVÉNY ÉS VESEBAJ ellen. Hathatós gyógymód ELHIZÁS, SZIVELZSIROSODÁS és az ezeket kisérő betegségek ellen Legdúsabb SZENSAVTARTALMU és VASAS-LÁPFÜRDŐK. Budapesti főraktár: Arany János-utcza 16.

A legjobb arczszépitőszer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,** mely az arczot tisztitja, fehériti és bársonypuhává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill. Egy kis tégely ára 70 fillér. **Minden ártalmas alkatrész nélkül!** Serail-szappan kitünő toilett szappanok; Epe-szappan a kenőcs használatához. Serail-crème. Nappali használatra. Serail-pouder. Kiváló finom arczpor három szinben, fehér, rózsaszin és crème. Egy doboz ára 1 korona. Serail-szájviz. A legjobb szájviz. Főraktár: Budapesten, Török József gyógyszertárában. 10625 Kapható továbbá a készitőnél ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszertárában, Aradon, Szabadságtér, valamint minden más gyógyszertárban

Igazi urinő arczának, keblének, kezeinek alapos ápolására használja mindig a világhirü, 1885-ik év óta törvényileg védett Kriegner-féle **CRÈME DE MARGUERITET.** Kérjen mindig határozottan Kriegner-félét. Eredeti nagy tégely 4 kor. Próbatégely 1 kor. KRIEGNER GYÖRGY gyógyszertára Budapest, VIII., Kálvin-tér. 10670

Technikum Mittweida Igazgató: A. Holtz, tanár. (Szász királyság.) Magasabb technikai tanintézet az elektro- és gépészmérnökök, továbbá gépészek és gépkezelők részére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépépitő laboratoriumok. Gyári tanulóműhelyek. 3610 hallgató a 36 iskolaévben. Programm stb. dijtalanul a titkárság által.

Kováts Béla kocsigyártó Budapest, V., Lipót-körut 3. Ajánlja ujonnan berendezett modern hintó raktárát. Alapittatott 1886. Képes árjegyzék bérmentve

BUDAPESTI GYARAK ÉS CZÉGEK.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros 10669 *Cs. és kir. fensége József főherczeg udv. szállitója.* Gyár és iroda: **Budapest, VII. ker., Garay-utcza 10.** Központi viz-, lég- és gőzfütések, légszesz- és vizvezetékek csatornázások, szellőztetések, szivattyuk. vizerőművi emelő gépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

KIRNER JÓZSEF cs. és kir. udv. puskaműves. (Alapittatott 1808. évben.) BUDAPEST IV., Bécsi-u. 2., gyár Rózsa-u. 7 Dúsan ellátott raktár legujabb szerkezetü Kettős vadász-fegyverekből, golyósfegyverek, amerikai Winchester serétes ismétlő-fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jóságáért kezeskedik.

Sürgönyczim Cartonage. **DAVID KÁROLY ÉS FIA** Telefon szám 41—48. doboz-papiráru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utcza 38. szám. 10651 Gyárt: Papirtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajtolt kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat pólyák kötőgyapot, stb. cs magolására. Hintődobozok, valamint húzott lemez-csövek tetszés szerinti nagyságban. Teásdobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásához Szekrénycsipke és köpőládapapir legujabb szin és kivágásban. *Állandó kiállitás a fenti czikkekből a városligeti iparcsarnokban megtekinthető.*

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTŐ ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT LEOBERSDORF, BUDAPEST, RATIBOR. Városi iroda: Budapest, IV., Ferencziek-tere 2. 10834 Elektromos világitási és erőátviteli berendezések. *Elektromos nagy vasutak, városi-, bánya- és iparvasutak.* Turbinák: *Francis rendszere szerint. Zsilipek és csővezetékek.* Gázmótorok: *Kohó-, generátor- és világitógázra 1000 lóerőig és azon túl, petroleum-, benzin- és spiritus-mótorok és lokomobilok. Bánki-féle vizbefecskendezéssel.* Malomberendezések. Hengerszékek. Vasuti kocsik. *Kocsialkatrészek. Korbuly- és Katona-Varga-csapágyak. Kéregöntésü vasuti kerekek és keresztezések. Forgókorongok, tolópadok és kitérők.* Daruk és emelőgépek *kézi, gőz, petroleum és elektromos erővel való hajtásra.* Apritógépek. Kőzúzók. Golyómalmok. Dugattyú- és centrifugalszivattyúk *nagy emelő magasságra.* Bányagépek. *Compressorok. Ventilátorok. Felvonók.* Transmissziók. *Vas-, aczél- és érczöntvények.* Füstemésztő készülékek. *Vizszürők. M. sz. 556.*

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jegygyel

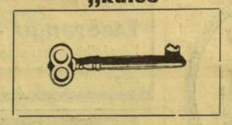

10982

Legjobb, legkiadósabb és ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva!!

SZÉP

mellékkeresetet kaphat mindenki kinek nagy ismeretsége van. Tisztességes, kényelmes foglalkozás. Küldje be czimét U. 20. alatt a következő czimre: Anoncen Bureau des Merkur Manheim. Baden. Postafiók 331.

Világhiru kitüntetett olmützi

Quargli.

Az első olmützi gépüzemű sajtgyár, mely 1839. évben alapittatott, ajánl saját gyártmányából egy póstai küldeményi bérmentve és utánvéttel 3 K 70 fillérért. Nagyobb megrendeléseknél a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmütz, Bahnhof. 10821

Testesség, Kövértestüség.

Hogy nyúlánkká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállitva és párisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógykezelés elhajtja a *túlságos embonpoint* csalhatatlanul és biztositja rövid idő alatt *kövértestüség* gyógyulását mind a két nemnél.

Ez a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és flatulos alakját megakarja őrizni. Egy üvegcse ára utasitással együtt K 6.45 bérmentve, utánvéttel K 6.75. 10880

J. Ratié, Pharmacien, 5 Passage Verdeau, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra**, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.

Ausztria-Magyarországban: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utcza 12.

A legjobb — A LEGKELLEMETLENEBB BAJOK GYÓGYSZERE AZ NŐK URAK — *½ perc alatt hat.*

FEJFÁJÁS NÁTHA MIGRAIN KÁBULTSÁG *ellen*

ANTIDOL

FEJFÁJÁS NÁTHA AMÁMOR ÚTÓBAJA SZÉDÜLÉS *ellen*

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN!

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősitőszer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Étvágygyerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer. 10858

Kitünő ír. Több mint 3500 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszertárakban félliteres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

Szép, szebb, legszebb

lesz mindenki, mert 2—3-szori bekenés után eltünik az arczról pattanás, kiütés, szeplő, máj folt, sót ráncok is a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

használata által.

Teljesen ártalmatlan és a kéz-, nyak-, váll-, arczbőrt biztosan fehérré, üdévé, finommá varázsolja 1 üveg ára 2 kor. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., pader 1.20 kor. Kaphatók a gyógyszertárakban. Csak Balassa-féle a valódi! **Balassa Kornél** gyógyszertára Budapest, Erzsébetfalva.

Kertalakitásokat

gyümölcsösök és fasorok ültetését, vagy már meglevő kertek átalakitását a modern ízlésnek megfelelően terv és költségvetés szerint elvállal

WEBER KÁROLY

faiskolatulajdonos

Békásmegyeren (Budapest mellett).

Gyümölcsfa-, díszfa- és rózsa-árjegyzékkel ingyen szolgálok. 10994

KÖVÉRSÉG KORAI VÉNSÉG.

Használja minden **hölgy és férfi** csakis a **Mandor** soványitó-port és vértisztitót. Nem létezik az az elhizott, tulfejlődött alak, melyen csak hat hét lefolyása után ne volna eredmény látható, ezért kezeskedem. Ára egy doboz Mandor-pornak 2 korona 80 fillér, étkezési utasitás és orvosi bizonyitványok hozzá ingyen. Mandor Ideál-arczkrém 1 tégely 1 korona, könyv ingyen hozzá. Utánvétellel bárhová titoktartás mellett portomentesen küldi 10889

Mme Mandl Ida, Budapest, Károly-körut 2/V. sz.

Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utcza 12. sz.

Vas-Somatose

VASTARTALMU HUSFEHÉRJE.

Legkimagaslóbb, étvágygyerjesztő és izomedző erősitőszer sápkórosok részére.

A vas-somatose áll 2% vasat tartalmazó somatoseból organikus kötésben. 10945

Kapható gyógyszertárakban és drogueriákban.

KWIZDA FERENCZ JÁN.

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállitó,

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

Kwizda Fluidja 10681

Kigyó védjegygyel

(TURISTA-FLUID).

Régi jóhirü diätet.-kosm. szer (bedörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősitésére és edzésére. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok s lovaglók által nagyobb túrák utáni erősitésére, és erőgyüjtésére.

Arak: ½ palaczk K 2.— 1/1 palaczk K 1.20

Kapható minden gyógyszertárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utcza 12 és Andrássy-ut 26. sz.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Hirdetmény.

A részvényesek mai napon tartott közgyülésének határozata szerint az 1904. évre megállapitott osztalék részvényenkint

38 koronával fog folyó évi április 1-től kezdve

az 1905. évi május 1-én esedékes 14. számu szelvénynek beszolgáltatása ellenében 10995

Budapesten: a társaság pénztáránál,

Bécsben: a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe czimü intézetnél,

Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft czimü intézetnél, vagy S. Bleichröder bankháznál,

Fiumében: a Fiumei hitelbank részvénytársaságnál,

M/m. Frankfurtban: a Direction der Disconto-Gesellschaft czimü intézetnél

az ezen beváltó-helyeknél szokásos üzleti órák alatt kifizettetni.

A szelvények hátlapjukon czimbélyeggel vagy aláirással ellátva, vagy pedig azok számait sorszám szerint tartalmazó jegyzékek kiséretében nyujtandók be, a mihez a szükséges nyomtatványok az emlitett beváltási helyeken ingyen kaphatók.

Budapest, 1905. évi márczius 22-én.

Magyar Általános Hitelbank.

Vértes-féle sósborszesz Minden házban szükséges. 10596

Franklin-Társulat nyomdája, Budapesten. (IV. Egyetem-utcza 4.)

14. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 2.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt | egész évre 24 korona, félévre 12 | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 16 korona, félévre 8 | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) | egész évre 10 korona, félévre 5 | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott vételdíj is csatolandó.

AZ AKADÉMIAI FŐTITKÁR-VÁLTOZÁS.

Az akadémia főtitkári széke mindenkor előkelő és sokra becsült hely volt a tudományos életben, nemcsak azért, mert nagy fontosságú teendők hárulnak a főtitkárra, mint e nagy és nemzeti hivatású intézet adminisztrativ ügyeinek vezetőjére, hanem azért is, mert e polczot az Akadémia megalapitása óta mindig kiváló, az irodalmi és tudományos életben előkelő szerepet vivő férfiak foglalták el. Alakulása után az Akadémia első titkára *Döbrentey* Gábor volt, korának tekintélyes irója és nyelvbúvára 1831—1835-ig, utána huszonhat esztendeig (1835—1861) *Toldy* Ferencz következett, a magyar irodalomtörténet nagy érdemű alapvetője. Toldyt *Szalay* László, a nagynevű történetiró és publicista váltotta fel, a ki 1865-ben bekövetkezett haláláig viselte hivatalát. Ekkor választották meg *Arany* Jánost, a ki elsőnek kapta a főtitkári czimet s 1879-ben mondott le. Arany után tiz évre, 1889-ig *Fraknói* Vilmos jeles történetirónk foglalta el a főtitkári széket. Fraknói utódja lett *Szily* Kálmán, a ki most több mint 15 évi működés után lemondott s helyébe *Heinrich* Gusztávot emelte az Akadémia bizalma.

Szily Kálmán hajlott korára és meggyengült egészségére hivatkozva mondott le főtitkári állásáról. Az 1838-ban született férfiú azonban, ha érzi is hatvanhét éve terhét, bizonyára sok jó szolgálatot fog még tenni az Akadémiának most újonnan elfoglalt főkönyvtárnoki állásában s a magyar tudománynak is, eddigi nagyhatású tudományos munkássága folytatásával. Azok közül a férfiak közül való ő, a kiknek eleme a munka, a kik mindig egész lélekkel töltenek be minden számukra nyiló tevékenységi tért s a tudományos búvárkodást a gyakorlati élet kivánalmai iránti élénk érzékkel tudják párositani. Itthon és külföldön végzett természettudományi tanulmányainak befejezése óta, már több mint 36 éve dolgozik a magyar tudományosság előbbrevitelén. A fizikából és mathematikából indult ki, mint a kisérleti, utóbb a mathematikai természettan tanára a műegyetemen. Nemcsak terjesztette a tudományt a kathedráról, hanem maga is kutatásainak jelentékeny eredményeiről adott számot értekezéseiben és önálló könyveiben.

Egyénisége csakhamar egy másik munkateret is jelölt ki számára: a tudományos ismeretterjesztés szervezését a Természettudományi Társulat révén. Pályájának ez a jelentős mozzanata, a mely mély nyomokat hagyott szellemi életünkben, 1868-ban kezdődött, mikor megválasztották a Természettudományi Társulat első tit-

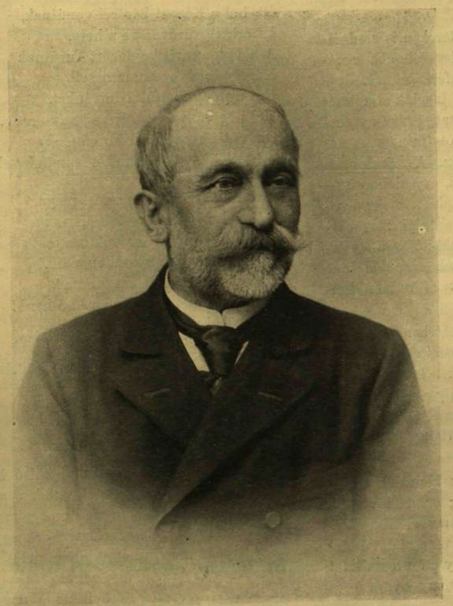

Kurzweil fényképe.

SZILY KÁLMÁN.

Strelisky fényképe.

HEINRICH GUSZTÁV.